

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 26 korona.
 Három évre 74 korona.
 Egy negyed évre 7 korona.
 Egy hónap 2 k. 50 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
 Három évre 96 korona.
 Egy negyed évre 8 korona.
 Egy hónap 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 987.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Réssvény-
 Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, február 1.

Oroszok újabb támadásai.

Budapest, január 31. (Hivatalos.)
 A főhadiszállás jelenti:

Keleti hárter:

Mackensen vezértábornagy hadszo-
 portja:

A Szereth torkolata közelében török csapatok visszavertek erős orosz felderítő osztagokat.

József főherceg vezérezredes ar-
 vonala:

Mesticanestii szakaszon az oroszok újra megkezdtek támadásaikat. Két rohamukat teljesen visszavertük, a harmadiknál a valeputnai ország-
 uttól délre elvesztettünk egy támasz-
 pontot.

Lipót bajor herceg vezértábornagy
 harcvonala:

Pripjaktól délre nincs különös
 esemény.

Olasz és délkeleti hadszintér:

Változathan. — Höfer altábornagy,
 a vezérkari főnök helyettese. (Minisz-
 terelnökség sajtóosztálya.)

Rohammal elfoglalt

OROSZ ÁLLÁSOK.

Berlin, január 31. (Hivatalos.) A nagy
 főhadiszállás jelenti:

Nyugati hárter:

Erős fagy és havazások korlátoz-
 lak a harcra tevékenységet. A lotha-
 ringiai határ mentén Leintreynél dél-
 től kezdve erős volt a tüzéségi harc.
 Este a franciák megtámadták állá-
 saink egy részét. Visszavertük őket.

Keleti hárter:

Lipót bajor herceg vezértábornagy
 hadseregének harcvonala:

Az Aa keleti partján csapa-
 taink rohammal elfoglaltak egy
 orosz erdőállást és abban több
 erős ellentámadást visszavertek.
 14 tisztet és több mint 900 főnyi
 legénységet elfogtunk, 15 gép-
 puskát zsákmányoltunk.

József főherceg vezérezredes had-
 sereg harcvonala:

Az oroszok heves tüzelés után a
 voleputnai országutól délre fekvő
 állásainkat megtámadták. Két erős
 támadás meggyúsult. A harma-
 dik rohamnál sikerült egy orosz
 osztagnak egyik támaszpontunkba be-
 nyomulni.

Mackensen vezértábornagy hadszo-
 portja:

A Duna közelében erős ellensé-
 ges osztagok előrenyomultak. A tör-
 ök előőrsök visszaverték őket.

Macedóniai hadszintér:

A Cserna hajlásban felderítőink
 egy portyázásról több olasz fogollyal
 tértek vissza. Ludendorff, első főszál-
 lászmester. (Miniszterelnökség sajtóosz-
 tállya.)

Életre — halálra!

Max Pemberton ur, aki foglalko-
 zására nézve regényíró, esodás dolgo-
 kat tudott elbeszélni arról a világról,
 amely egykor felépül a tenger alatt.
 A brit világhatalomnak e lelkes szó-
 szólója szárnyaló fantáziával szágul-
 dotta be az oceanok mélyeit, melyeket
 az angol imperium kreációival népe-
 sített be. Tornyos városokat épített a
 tengerek mélyén, mely gépszörnyete-
 gek lázas munkájától hangos, ahol
 milliók és milliók fognak dolgozni a
 telhetetlen angol pénzeszsák számára.
 Az angol lélek dőllye beszélt a fan-
 tasztikus regényekből, annak az angol
 léleknek a felháborító gazsága, amely
 világrészeket sajátított ki magának,
 rabszolgákat teremtett a primitív né-
 pekből, lefoglalta a tengerek felszínét,
 de rettenetes étvágyát még ez sem
 elégítette ki... A tengerek mélysége,
 az oceanok fenéke is kellett neki...

Most aztán majd megismerheti eze-
 ket. Felkeresheti az Atlanti Ocean
 mélységét, ahol elsüllyedt atlantiszok,
 márványvárosok aranygarmadáját se-
 perheti össze, vagy leszállhat a Csen-
 des Ocean fenékeire, ahol a legnagyobb
 és legszebb gyöngyök teremnek. A
 központi hatalmak gondoskodni fog-
 nak arról, hogy a mai naptól fogva
 az angoloknak s rabszolgáiknak: a
 franciáknak, olaszoknak száz és száz
 hajója keresse fel Max Pemberton ur
 tengeralatti városait.

Él kellett jönni ennek az időnek,
 amely a központi hatalmakat a végső
 eszközök igénybevételére kényszerítse.
 Békét kínáltunk — visszautasították.
 Mi pedig békét akarunk, mert győz-
 tünk, s ezt a békét ki is fogjuk tudni
 kényszeríteni. A központi hatalmak a
 mai napon jegyzéket küldtek a sem-
 leges államoknak, amelyben bejelentik
 a kéréselhetetlen buvárhajó harcot. A há-
 boru megrövidítésének, a béke lehe-
 tőségének — úgy látszik — egyetlen
 eszköze az, hogy fenékebe furjanak
 minden entente-hajót a tengernek e.

csodálatos éreszörnyei. Amelyek ed-
 dig se voltak tételek, de egész ere-
 jükkel s vakmerő elszántságukkal
 nem rohanhattak ki végső küzdelemre.
 Respektálniuk kellett az érzékeny
 semlegesek érdekeit. De most — a
 semlegesek is meggyőződhetnek arról,
 hogy minden tisztességes békeajánla-
 tunk hiábavaló. Nincs tehát többé ok
 a kiméltre. Nem akarunk örökké
 tartó háborút. Elég volt. A villámo-
 kat sóhajtó érhalak, melyek eddig
 kikötőink zárt ölében pihentek, su-
 hanjanak ki mind a tengerekre; de-
 lejtűjüket, torpedóik és ágyúik csövét
 irányítsa az igazság keze s a szent
 jogos harag. Pusztuljanak a békeron-
 tók; gyűlölködők, a vérnek örültjei.
 Az oceanok fenékeire velük, hogy a
 béke fehér lobogóját végre kibontás-
 suk a megtisztított tengerek felett... (.)

LEGUJABB.

Ejtel 2 óraker érkezett
 telefonjelentés.

Czernin Ottokár gróf a békéről.

Bécs. Czernin Ottokár gróf külügyminisz-
 ter az „Associated Press of Amerika“ bécsi
 tudósítójának beszélgetés során a következőket
 mondotta: Nagyon meglepett az az amerikai
 vélemény, hogy az entente választását bővebbnek
 mondják, mint a miénket. A mi jegyzékünk
 világosan megmondja békefeltételeinket, az
 entente jegyzéke Németország és Bulgária
 megcsontítását, valamint az osztrák-magyar
 monarchia teljes megsemmisítését követeli. A
 mi célunk tartós béke a mi, Európa és az
 egész civilizáció jövőjének biztosítására. Nagy
 súlyt helyezünk az amerikai nép véleményére,
 most, hogy megismerhette becsületos békeaján-
 latunkat. Ellenségeink magatartásával szemben
 létjogosultságunkat akarjuk bebizonyítani, be-
 fogják látni, mikor érkezett el a pillanat a
 reális alapon való békeegyezkedésre.

Malmö. Gusztáv svéd király Koppenhá-
 gaba utazott Keresztély dán királynak meglá-
 togatására.

Amsterdam. A Daily Mail jelentése
 szerint Londonban három, a női vá-
 lasztójogért küzdő férfit letartóztattak,
 mert Lloyd Georget, az angol minisz-
 terelnököt meg akarták mérgezni. A
 rendőrség eltiltott a letartóztatásban
 levőkkel való minden érintkezést.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este:
 A hideg időjárás és a hóviharak következtében
 az összes frontokon csak csökkenő házi tevé-
 kenység volt.

Bejelentjük a legélesebb buvárhajó harcot.

(Külgyminiszterünk jegyzéke a semlegesekhez. — Megrövidítjük a háborút.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Hivatalosan jelentik: Tekintettel a békeajánlatnak ellenfeleink által történt rideg elutasítására, valamint az ebből származott szükségére, hogy a háborút fokozott mértékben kell tovább vinni, még a legélesebb harci eszközök alkalmazásával is, hogy megrövidítsük, a császári és királyi kormány a berlini kormányval egyetértésben elhatározta, hogy folyó évi február elsejétől kezdve Anglia, Franciaország és Olaszország körül, valamint a Földközi tenger keleti részének zárlati zónáiban

a buvárhajó harcot élesebb formában veszi fel

és minden tengeri forgalmat megbénít. Ez okokból a császári és királyi kormány e hó 31-én a császári és királyi udvarnál akreditált összes követekhez jegyzéket intézett, amely fordításban így hangzik:

— Ausztria-Magyarország és szövetségesei 1914. évi augusztus havában felvették a rájuk kényszerített harcot. Az a tudat, hogy létérdekeik védelméről van szó, megadta nekik az erőt, hogy megállhattak ellenségeik tulsúlyával szemben és olyan eredményeket vívhattak ki, melyekkel az ellenség sikerei nem érnek fel. A harminc háborus hónapban megszálladtak és megnövekedtek ezek a sikerek. Amily mértékben gyengültek és megsemmisültek az ellenség hódítási tervei, abban a mértékben elértéknek tekinthették Ausztria-Magyarország és szövetségesei a tisztán védelmi jellegű háborus célokat. A mérséklet teljes felismerése és az az óhaj, hogy a további hasztalan vérontás elkerültesse, szülte meg a négy szövetséges hatalom békeajánlatát. Ellenfeleink, akiket elvakított az örület, hogy mégis előléphetik sorsuknak rájuk nézve kedvező fordulatát, ridegen visszautasították ezt az ajánlatot. A békekötésre olyan feltételeket állítottak fel, melyeknek előfeltétele a négy szövetséges hatalom legyőzése, célja pedig ezeknek megsemmisítése lett volna.

— Itten s a világ a tanui annak, hogy ki a bűnös a háboru tovább folytatásában. Az ellenségnek azon szándékával szemben, hogy Ausztria-Magyarországot és szövetségesei hadseregét legyűrjék, flottáját megsemmisítsék, lakosságát kiéheztesse,

folytatni kell a háboru: szárazon és vizen, még a legélesebb fegyverekkel is.

Egyes egyedül a háboru összes eszközeinek fokozott alkalmazása teszi a háboru tartamának megrövidítését lehetségessé.

— Az ellenségek már eddig is arra törekedtek, hogy Ausztria-Magyarország és szövetségeseinek tengeri forgalmát megbénítsák és ezen hatalmakat minden behozattól elvágják. Miként más tengeren, az Adrián is korházahajókat is, mint az Elektrát és fegyvertelen személyszállító gőzösöket, mint a Dubrovnikot, a Biokovot és a Daniel Ernöt előzetes figyelmeztetés nélkül megtorpedózták.

— Ausztria-Magyarország és szövetségesei

sei ezután a maguk részéről ezt a módszert fogják alkalmazni olyképen, hogy

1917. február 1-től kezdődőleg Angliát, Franciaországot és Olaszországot ötvágják minden tengeri forgalmi

és evégből egy bizonyos zárlati zónán belül minden eszközzel megakadályoznak minden hajózást. E szándék keresztátvitelére 1917. év február 1-től kezdődőleg a következőkben megjelölt Anglia, Franciaország és Olaszország körüli zárlati zónákban, valamint a Földközi tenger keleti részében, minden további nélkül az összes fegyverekkel küzdeni fogunk bármely tengeri torgalommal szemben.

Zárlati zónák.

— I. Északi zárlati zóna: E területet határolja a hollandi partvidéktől husz tengeri mértföldnyi távolságban a Terschelling világító hajóig húzódó vonal, a Terschelling világító hajótól Udshireig húzódó hosszúsági vonal és onnan a 62. északi szélességi a 0 hosszúsági fokon át a 62 északi szélességi és 5 fok nyugati hosszúsági fokig húzódó vonal, továbbá a barweri déli csucstól három tengeri mértföldnyire délre lévő pontig, onnan a 62 északi szélességi fok, 10 fok nyugati hosszúsági fokról és 61 északi szélességi és 15 nyugati hosszúsági fokig. Onnan az 57 északi szélességi és 20 fok nyugati hosszúsági, a 47 északi szélességi, 20 nyugati hosszúsági, azután 42 északi szélességi és 15 nyugati hosszúsági fokon át a 42 északi szélességi fokon keresztül a Cap Finisterretől husz tengeri mértföldnyire lévő távolságban a spanyol északi partvidék mentén a francia határig húzódó vonal.

— II. A Földközi tengert háborus területnek jelentik ki.

— A semleges hajózás részére megmarad a Bt. de l'Espiquettől 38 fok 20 perc északi, 6 fok keleti szélességi vonalig, valamint a 2 fok nyugati hosszúságon kezdődő az északafrikai partvidéktől északra és nyugatra fekvő 60 tengeri mértföld szélességű sáv. E tengeri résznek Görögországgal való összekapcsolására husz tengeri mértföldnyi szélességű sáv vezet a következő vonalakról északra, illetve keletre, 38 fok északi és 6 fok keleti, 38 fok északi és 1 fok keleti, 37 fok északi és 11 fok 30 perc keleti, 34 fok északi és 11 fok 30 perc keleti, 34 fok északi és 22 fok 30 perc keleti fokig. Itten két tengeri mértföld szélességű sáv vezet a 22 fok 30 perc keleti szélességi fokról a görög szuverénítás alá tartozó tengervidékre.

Semleges hajók útja.

— A semleges hajók, amelyek ezeken a tengervidékeken hajóznak, azt a saját veszélyükre teszik, habár történtek óvintézkedések arra nézve, hogy azok a semleges hajók, amelyek február elsején a zárlati zónák kikötői közelébe érkehetnek, megkiméltessenek, mégis nagyon tanácsos, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel figyelmeztessenek és más irányba irányíttassanak. A semleges hajók, amelyek a zárlati zónába eső kikötőkben időznek, hasonló biztonságban elhagyhatják még a zárlati zónákat, ha február ötödike előtt indulnak el a kikötőből és a legrövidebb úton haladnak a szabad tengervidék felé.

Ausztria-Magyarország ezen elhatározását is az a szándék szülte, hogy hathatós háborus eszközökkel megrövidítse a harcot és közelebb jusson oly békehez, melyre nézve ellenségeinktől eltérőleg mérsékletes, semminő megsemmisítő szándéktól nem vezérelt feltételeket vett tervbe, eltelve mint eddig, ezután is attól a szándéktól, hogy

a háboru végecélja ne legyen hódítás,

hanem a saját, valamint a többi államok szabad és biztosított fejlődése.

Teljes bizalommal szárazföldi és tengeri haderőink bevált bátorsága és derekassága iránt, vezetve és megacélozva annak szükségessége által, hogy az ellenség megsemmisítő akaratát meghiusítsa, Ausztria-Magyarország és a vele szövetséges hatalmak keserű elszántsággal, de egyuttal azzal a bizonyossággal is lépnek a háboru következő komoly fázisába, hogy az oly eredményekre fog vezetni, amelyek az evéig tartó küzdelmet végleg eidöntik és ezzel az anyagi és véráldozatokat igazolni fogják. Bátorkodom arra kérni, hogy sziveskedjék fentebbieket a . . . kormány szives tudomására hozni.

Válaszolunk egyuttal Wilsonnak is.

Az amerikai nagykövethez azonos szövegű jegyzéket intéztek a következő bevezetéssel, amelyben utalás történik az Egyesült Államok elnökének január 22-ikén a szenátushoz intézett üzenetére:

Alulírott abban a szerencsében részesült, hogy megkapta e hó huszonkettedikén kelt iratát, amelyben Öccellenciája sziveskedett közölni azt az üzenetet, amelyet Wilson elnök ur az Egyesült Államok szenátusához intézett. A császári és királyi kormány nem mulasztotta el, hogy ezen jelentőségteljes és nagy erkölcsi komolysággal teljes nyilatkozat tartalmát figyelmes mérlegelés tárgyává ne tegye. Nem ismeri felre azon fenéköt célokat, amelyeket Wilson elnök ur követ, de mindenekelőtt meg kell állapítania, hogy az elnök urnak a marandó béke létrehozására irányuló óhaját az a visszaautasítás meghiusította, amelyvel Ausztria-Magyarországnak és szövetségeseinek békeajánlata részesült az ellenségek részéről.

A madridi, berni, hágai, kopenhágai és stockholmi császári és királyi képviseluti hatóságoknak elküldték ezt a jegyzéket azzal az utasítással, hogy január 31-ikén ők is tegyenek hasonló közlést a spanyol, svájci, német-alföldi, dán, norvég és svéd kormányok előtt.

Nyilatkozott a német kancellár.

Berlinből jelentik: Óriási érdeklődés mutatkozott a birodalmi gyűlés főbizottságának mai ülése iránt, Bethmann-Hollweg bejelentette a kiméletlen tengeralattjáró harcot. Az ülés után a bizottság szigoruan bizalmas jellegű értekezletet tartott, melyen a költségvetési bizottság tagjai résztvehettek. A birodalmi kancellár ezen az értekezleten is több fontos nyilatkozatot tett.

Amerika tudtával készült a jegyzék.

Berlin. A birodalmi ülés főbizottságának értekezletét megelőzőleg Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár és Zimmermann külügyi államtitkár a német tengerészalánc megbeszélését folytatták a szövetséges hatalmak kül-

ügyminiszterével, különösen Czernin gróf külügyminiszterrel. Innen nyomban visszatértek Berlinbe, ahol Gerard nagykövettel folytattak beható tanácskozá-
sokat és csak ezután állapították meg a jegyzék szövegét.

Németország az élet-halál haroról.

A német kormány ma Gerard amerikai nagykövet útján válaszjegyzéket intéz az amerikai kormányhoz arra az üzenetnek, amelyet Wilson január 22-ikén intézett az Egyesült Államok szenátusához. A jegyzék kifejti, hogy a német kormány alapos megfontolás és megfigyelés tárgyává tette az elnök üzenetét és megállapítható, hogy a német kormány is megegyezik azokkal az alapelvekkel és óhajokkal, amelyeket az üzenet kifejt. Németország is nagyon örülne, ha a nemzetek egyenjogúsága megvalósulhatna. Őszinte örömmel üdvöznének az indiaiak és az irek állami függetlenségének megvalósulását. Amúgy fáradozások tekintetében, amelyeknek célja a jövő háboru megakadályozása, ők is előfeltételnek tekintik a tengerek szabadságát. Németország és szövetségesei készek arra, hogy mihamarabb béketárgyalásokba bocsátkozzanak, hogy megteremtse az a békét, amely államok létét, szabadságát, becsületét és szabad fejlődését biztosítja. Belgium bekebelezése sohasem volt Németország háborus szándéka. Ellenfeleink által terjesztett rágalmak, a nemzetiségi elv cégre alatt leplezett hadicélok a szövetségesek feldarabolását és meggyalázását célozzák. A mi békülési kísérletünkkel szembeállították a megsemmisítésünkre irányuló törekvéseket és a végsőig való harcot kívánják. Ilyen helyzetben Németország új elhatározásra kényszerült. Két és fél év óta az angol flotta arra az elvetemült kísérletre használta fel erejét, hogy Németországot kiéhezettésszel kényszerítse megadásra. A nemzetközi jog brutális megsértésével Anglia vezet a hatalmi csoport ellenséges mozdulatait. Az amerikai kormány ismeri azon fáradozásainkat, amelyek célja az volt, hogy Angliát a nemzetközi jog és törvények, a tengerek szabadságának tiszteletben tartására kényszerítsük. Minden nap, amellyel a háboru tovább tart, új pusztítást, inséget és halált hoz, minden nap, amellyel a háborut megrövidíthetjük, mindkét ellenfél vitéz harcosai ezreinek menti meg életét és jótétemény a megkínzott embereknek. Hogy a német kormány saját népével és a történelemmel szemben vállalhassa a felelősséget, minden eszközt fel kell használnia a háboru megrövidítésének siettetésére. Ezért fokozott buvárhajó háborut kell folytatnunk. A tervezett buvárhajó részleteinek dolgában a jegyzék a mellékelt emlékiratra hivatkozik és kifejti azt a reményét, hogy az amerikai kormány figyelmébe fogja ajánlani hajóinak, hogy a zárati zónákba ne fussanak be és alattvalóit is figyelmezteti, hogy oly hajókon, amelyek a zárati zónát érintő vizeken hajóznak, ne utazzanak és ilyen hajókra áruikat ne bizzák. (Az emlékirat szóról-szóra azt a jegyzéket tartalmazza, amelyet a mi külügyminiszteriumunk adott át. Szerk.)

Az oláh hadsereg veszteségei. Berlinből jelentik: A január 18-án kiadott oláh veszteséglista 376,538 embert tüntet fel mint elesettet, sebesültet vagy eltüntet. A tiszti veszteség 11,349, közöttük 16 tábornok. Szerepel a veszteség-lajstromban számos orosz és francia tiszt is.

Halálba kergetett diákkisasszony.

(Ugrás a negyedik emeletről)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapestről telefonálja tudósítónk:

Tegnap este az Erzsébet-köruton borzalmas öngyilkosság történt. Kohn Margit 14 esztendősként iskolás leány, levetette magát az egyik háznak negyedik emeletéről és este 9 órakor a Rókus kórházban, ahová beszállították, meghalt. Az eset előzményei a következők:

Tegnap délután a kis leányt az utcán megszólította egy ismeretlen férfi, beszélgetésbe elegyedett vele és együtt elindultak. Az ismeretlen férfi befordult a kis leánnyal a Népszínház-utca egyik mellékutójába, behurcolta a „Simplon” nevezetű garnizállóba. Kohn Margit előadása szerint csak a lépcsőn vette észre, hogy hol vannak. Ekkor kiszakította magát a férfi karjából és elszaladt. A férfi dulakodott vele a lépcsőn. A portás állítólag azt mondta a férfinak, hogy a kis leánnyal úgy sem engedik föl, erre a férfi kiment a szállodából. A portás utána küldött egy embert, aki rendőrt tett figyelemre.

A rendőr a férfit is és a kislányt is bekísérte a VII. kerületi kapitányságra. Itt Szrubán Dezső dr. fogalmazó haligatta ki őket. A kislány Ranschburg Lúnek nevezte magát és hamis lakáseimet mondott be. Azt vallotta, hogy nem tudja, hogyan került a Simplon szállodába, mert az ismeretlen férfivel mélyen bele volt a beszélgetésbe merülve. Csak később vette észre, hogy nem a Rákóczi-uton járnak, hanem valamelyik mellékutón. A férfi átkarolta és bevonszolta egy kapu alá, a kislány az utcán nem akart botrányt csinálni, ellenben a kapu alatt elszalította magát a férfitől, egy pár lépcsőn fölfelé rohant, azután megtfordult és kiszaladt a szállodából. Arra emlékszik, hogy a portás valamit utánakiabált. Hangoztatta a kislány a rendőrségen, hogy ha valami kitudódik a dologból, öngyilkos lesz.

A férfi a rendőrfogalmazó előtt arképes vasuti igazolvánnyal bizonyította, hogy ő Ehrlich Jenő dr. földmívelésügyi miniszteriumi számtiszt. Azt vallotta, hogy a kisleány önként csatlakozott hozzá. A fogalmazó telefonon jelentést tett az ügyről a főkapitányságnak, ahonnan azt az utasítást kapta, hogy mindkettőjüket bocsássa szabadon. Ez meg is történt. A kisleány futva iramodott ki a rendőrkapitányság kapuján, egészen az Erzsébet-körutig szaladt, ott fölrohant az egyik háznak negyedik emeleti folyosójára és levetette magát. A lábai és karjai eltörttek, eszméletlenül állapotba szállították be a kórházba, ahol nem sokára meghalt. Iskolakönyvelt, irkált, kalapját a kisleány az Erzsébet-köruti ház negyedik emeleti folyosóján hagyta, ezekből állapították meg a személyazonosságát. Kohn Margitnak hívták, tizenötödik évében volt, atyja Kohn Artur kalapgyári munkás. Kohn Margit az Aréna-úti polgári leányiskola tanulója volt.

A szomszédok és ismerősök vallomása szerint pontos, rendes és erkölcsös kisleány volt. A rendőrségen is azt hangoztatta, hogy nem ér haza hat órára és ki fog kapni. Valószínűleg azért követte el az öngyilkosságot, mert félt, hogy az ügye nyilvánosságra kerül, vagy otthon ki fog kapni.

Ehrlich Jenő dr. földmívelésügyi számtiszt ma este a Hungária-fürdőben kibérelt egy kabint és fürdés közben revolverével agyonlőtte magát. Nyom-

ban meghalt. Semmiféle levelet nem hagyott hátra.

Budapestről telefonálja tudósítónk éjjel: Ehrlich Jenő dr. öngyilkosságának ügyében a rendőrség ujabban csak azt állapította meg, hogy Ehrlich az esti órákban, a Hungaria fürdőben kabint bérelt, a kádat félig megtöltötte vízzel és egyetlen revolverlövéllel végzett magával. Semmi iratot nem hagyott hátra, csak egy névjegyet. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. Harminckét évét élt és a pénzügyminiszteriumban volt számtiszt, nem pedig a földmívelésügyben, mint először jelentették.

Vegyes bizottság a felmentések felülvizsgálására.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kormány elhatározta, hogy vegyes-bizottság útján felülvizsgálja azt, vajon teljesen szükségesek-e azok a felmentések, amelyeket most egyesek élveznek. Erről a kereskedelmi miniszter már értesítette is az ipari és kereskedelmi, valamint más foglalkozási ágak érdekképviselőit.

A leirat utal arra, hogy a háboru belát-hatatlanságát és egyre fokozódó hevesége szükségessé teszik, hogy minden arvonalbeli szolgálatra alkalmas egyén — ha a maga felmentésére jogcímet adó polgári alkalmazásában nem feltétlenül nélkülözhetetlen, vagy pótolható — csapat-szolgálatra bevonuljon. Ez a szempont indította a hadügyi kormányt arra, hogy a katonai és népfőlközi szolgálat alól való felmentéseket, mindenekelőtt a hadiszállítással megbízott üzemekben, beható revízió alá vesse.

A revízió keresztülvitele céljából a cs. és kir. hadügyminiszter területi felülvizsgáló bizottságok összeállítását rendelte el. Nevezett miniszternek idevágó 1916. évi 220.000—Avt. 10. számú rendeletének 5. pontja értelmében a területi felülvizsgáló-bizottságok, amelyeket megfelelő számban a cs. és kir. katonai parancsnokságok állítanak össze, a következő tagokból alakulnak meg: a) valóságos (szavazati joggal bíró) tagok: egy törzstiszt vagy tábornok mint elnök; katonai szolgálatban álló tartalékos vagy népfőlközi havidíjas, vagy nyugállománybeli vagy szolgálaton kívüli viszonybeli havidíjas, az egyik mint adminisztratív, a másik mint műszaki szakértő; a cs. és kir. hadügyminiszterium egy képviselője és a m. kir. honvédelmi miniszterium egy képviselője, az illetékes iparfelügyelő; b) tanácsadó tagok; c) tájékoztató-tagok; d) ha csak lehetséges, egy katonasorvos. A tanácsadó tagok tekintetében a cs. és kir. katonai parancsnokságok utasítást nyertek, hogy ahol lehetséges, az illetékes kereskedelmi és iparkamara és a megfelelő ipari érdekképviselőt egy-egy kiküldöttjét vonják be az eljárásba.

Felhívja ezután a kereskedelemügyi miniszter az érdekelteket, hogy amennyiben a fenti célból a katonai parancsnokságtól megbízást nyernének, annak tegyenek eleget.

Választójogot kér az ellenzék a katonáknak.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A képviselőház folyosóján az ülés előtt az ellenzéki vezérférfiak *Hammersberg László* és *Eszterházy Móric* gróf folytatták *Balogh Jenő* igazságügyminiszterrel már tegnap megkezdett tanácskozásukat. Délelőtt *Tisza István* gróf miniszterelnök nem jelent meg a Házban, mert vonatja később és így megállapodásra a kivételes hatalom kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat módosítása dolgában nem tudtak jutni az ellenzékkel.

Szász Károly alelnök délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg az ülést nagy érdeklenség mellett. Bejelentette, hogy *Baros János* két rendbeli összeíérhetetlenségi bejelentést tett maga ellen, majd bejelenti azt is, hogy *Simonyi-Semadám Sándor* napirend előtti felszólalásra kért és kapott engedélyt és *Ováry Ferenc* a Zsófia-szanatórium ügyében kért engedélyt sürgős interpellációra.

Simonyi-Semadám Sándor bejelenti, hogy mint a Parcellázó Bank igazgatósági tagja összeíérhetetlenségi bejelentést tesz maga ellen.

Ezután áttértek a napirend tárgyalására. Az első felszólaló *Glosswein Sándor* dr. volt, aki a törvényjavaslat ellen beszélt. Hibáztatja azt a túrhatalmas korlátozásokat, melyeket a kormány a gyülekezési joggal szemben gyakorol.

A következő felszólaló *Eszterházy Móric* gróf, aki az igazságügyminiszter egyik mult-kori beszédével vitatkozott. Sürgősen szükségesnek tartja, hogy az ország kormányzásában a törvényhozás is közreműködjen. Majd a katonák választójogát sürgette.

Héderváry Lehel a háború utáni átalakításokról beszélt, melyeket már most kellene előkészíteni. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a fegyverben álló katonák választójogot kapjanak.

Két órakor az elnök megszakítja a tárgyalást és a délutáni ülésen *Jackó Pál* szólal fel, aki bejelenti, hogy csatlakozik *Héderváry Lehel* határozati javaslatához. Ezután áttért a Ház az interpellációkra, amiről lapunk más helyén írunk.

IRODALOM ES MUVESZET.

Színházi műsor:

Csütörtökön: Kornevillei harangok.

Pénteken délután fél négykor, mérsékelt helyárrakkal: *Rip-Rip*, operett.

Este fél nyolckor, rendez helyárrakkal: *Cigányszerelem*, operett.

Szombaton délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal: Ifjúsági és népies előadás: *Zsuzsi*, paraszt vigjáték, előszőr.

Este fél nyolc órakor, rendez helyárrakkal: *Három a kis lány*, operett.

* **Bédy-Schwimmer Rózsa** Aradon. Bédy-Schwimmer Rózsa Aradra jön február elején. A magyarországi nőmozgalom egyik legkiválóbb vezetője és megteremtője nem ismeretlen közönségünk előtt. Egy alkalommal Washingtonban több ezer főből álló publikum az előadás hatása alatt egyhangulag kijelentette, hogy kész felvonulni a Fehér Ház elé és követelni Amerika békekezdeményezését. A felvonulás a legnagyobb rendben meg is történt és Washington előkelőségei az után tömörülve néma csöndben várták be, míg Schwimmer Rózsa Wilson elnöknel előterjesztését megtette. A békeakcióra vonatkozólag az elnök egy alkalommal véleményét is kikérte, sőt Amerika beavatkozásának a béke ügyébe is egyik nagyjelentőségű tényezője volt. Aradon amerikai utazásán szerzett impresszióiról fog beszámolni. Hisszük, hogy e város társadalmában is felkelti azt a meleg érdeklődést, mellyel hallgatósága az egész világon mindonütt adózni szokott. Előadását, mint értesülünk, február hó 3-án délután fél 6 órakor a kulturpalota dísztermében fogja megtartani.

— A színház híre. *Három a kis lány jubileuma.* Szombat este jubiláris előadást tart a társulat. Ez lesz tudniillik a gyorsan népszerűvé lett nagy sikert aratott operettnek, a *Három a kis lány* huszadik előadása ugyanabban a szereposztásban, mint az első bemutatott előadáson. — *Cigányszerelem.* Ez a rendkívül kedves operett kerül pénteken színpadra, melyet részben új szereposztással, teljesen újból tanult be a társulat. A főszerepekben *Horváth Mici*, *Z. Váradi Margit*, *Járai B.*, *Barics Győző*, *Járai S.* — *Népies előadás.* Szombaton délután fél négykor *Bartha L.* nagy sikert aratott vigjáték, a *Zsuzsi* kerül színpadra. Ez lesz ennek a kiváló darabnak első délutáni előadása. — *János vitéz a szerző jelenlétében.* Vasárnap, 4-én *Kacsóh Pongrácz* a *János vitéz* szerzőjének jelenlétében színpadra kerül *János vitéz Z. Váradi Margittal* a címszerepben.

Két aradi szomszédház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Két szomszédról szól a történet. Az egyik hivatalnok, a másik egy egyszerű polgári család. A hivatalnok ur állandóan utazgatott és egyedül hagyta szép feleségét. Az asszony ünta magát és átjárt a szomszédokhoz. Folyt a terefere nagyban.

Egyszer egy borongós napon a szép asszony arra kérte a szomszédjait, hogy engedjék át hozzája 13 éves fiúcskáját, mert fél magában lenni éjszaka. A polgári család szó nélkül eleget tett a szép asszony kívánságának. Elvégre hiszen abban semmi. A gyerek tényleg már azon este átment öngyűségéhez, ott aludt nála egy külön szobában. Másnap este a szép asszony kérte a gyereket, hogy legyen szíves hozzon neki lábvizet. A fiu szolgálatkészen kisietett a vízvezetékhez, és hozta a vizet. Harmadnap már nemcsak lábvizet kellett hozni a gyerekeknek, hanem parancsára meg kellett törölni öngyűségét lábait is. Negyedik nap már azzal a kívánsággal lépett fel a szép asszony a gyerekekkel szemben, hogy ne aludjék a másik szobában, hanem telepedjen le öngyűségéhez. A gyerekek nem is szolt ez ellen semmit sem. De ugylátszik, félt öngyűség, hogy a kisfiu unatkozni fog, ezért érdekes dolgokat beszélt el a gyerekeknek. Így beszélt el a fiúnak a nászéjszakáját. Gondolta elég jó ez altató-mesének. És ez így ment hónapokig. Egyszer aztán összeveszttek, a gyerek egy este nem akart átmenni. A szép asszony átjött a fiu szüleihez és kérte a fiu anyját, hogy küldje át a gyereket, sőt a szép asszony a nebulóra reá is kiabált. Erre a fiu a következőket jelentette ki:

— Én nem megyek át többet magához. A gyerek anyja ekkor érdeklődött, hogy miért haragszik a szép asszonyra? Erre a fiu mérgesen kijelentette, hogyha a szép asszony még egyszer bejön hozzájuk, letüti a kontyát.

A gyerek anyja végre három hónap után észrevette a dolgokat. Nem szolt senkinek egy szót se a történetéről, nem akart botrányt felidézni, csak megkérte a szép asszonyt, hogy hagyjon békét a fiúnak. A szép asszony ezt megígérte. És tényleg békét hagyott a gyerekek egy időre. Azonban nagy baj volt a fiuval, beteges kezdett lenni és nem fejlődött, elsatnyult egészen. Egy pár hét leforgása után a szép asszony is elfelejtette ígérését (ugylátszik gyenge memoriaja van) s megint beszélgetni kezdett a fiuval. Az anya azonban most már idejekorán észrevette a dolgot és szolt fia apjának. Az apa elment a szép asszony urához és felmondta a lakást neki, azzal a megjegyzéssel, hogy „vigyázzon a feleségére egy kicsit jobban”.

Nem tudható, a férj mit esinált. A dolog vége az lett, hogy a kisfiu valamit elfejegetett pajtásainak és pletyka lett az esetből. A hivatalnok ur erre a gyereket feljelentette rágalmazásért. A játék utolsó felvonása aztán a törvényszéken játszódott le, felmentő nélettel. Emagy volt, de igaz volt!

A bécsi Depositenbank igazgatójának sörüzletel.

— Vizsgálat a Reitzes-bankház igazgatói ellen. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécsből jelentik:

A Depositenbank üzelmei miatt megindult vizsgálatot két irányban folytatják, még pedig olyképp, hogy az intézet sörosztályának magánüzletein kívül arra is kiterjesztették a nyomozást, nem követett-e el visszaélést a hivatalos jellegű „K. u. k. Biereinkaufsstelle bei der Depositenbank”, a mely szerződéses viszonyban van a közös hadügyminiszteriummal.

A letartóztatott *Freund Richard* dr. nemcsak a Depositenbank sörosztályának, hanem a hivatalos „K. u. k. Biereinkaufsstelle bei der Depositenbank”-nak is vezetője. Ez a sörközpont rendeltetést kapott a közös hadügyminiszteriumtól, hogy 175.000 hektoliter sört szállítson a csapatok számára a frontra. A mennyiség kétharmadrészét a szerződés értelmében szállította is, de a megmaradt részt, 50.000 hektoliteri szállítási zavarok és más nehézségek miatt nem volt képes a frontra juttatni.

Ilyen körülmények között arra való hivatkozással, hogy a sör romlandó, engedelmet kért és kapott a közös hadügyminiszteriumtól, hogy a katonaság számára rendelt 50.000 hektoliter sört magánosoknak adhassa el. Ezt a sört hektoliterenként 56 koronájával szerezte be a sörgyáraktól épen azért, mert a fronton lévő csapatoknak kellett, viszont *Eisig Rubel* közvetítésével, a ki — mint jeleztük — apósa a letartóztatott *Freund Richard* dr.-nak, az olcsón szerzett sört 75—80 koronán adta el hektoliterenként, tehát busás nyereséggel. Megközelít leg felmúlót keresett az 50.000 hektoliter sörön.

A szövevényes nyomozás egy szála elvezet az ismert *S. M. Reitzes-bank*hoz, a mely a Depositenbank sörüzleteiből 40%-os résznyeresedést kötött ki magának. A Reitzes-bankház tudvalevőleg a Depositenbank főrésztvényese. Ezt a 40%-os nyereségrészedést a bankház nemcsak azokból az üzletekből biztosította magának szerződéssel, a melyeket a Depositenbank sörosztálya *Eisig Rubel* közvetítésével kötött egyrészt a sörgyárosokkal, másrészt a vendégülösökkel és magánosokkal, hanem egyáltalán minden sörmennyiségből, a melyet a hadvezetőség a Depositenbank K. u. k. Biereinkaufsstelle központjának útján a hadsereg számára átvett.

Óriási összegekről van szó, a melyeket a Depositenbank ily módon a Reitzes bankháznak juttatott s ezért terjesztették ki a vizsgálatot az *S. M. Reitze* bankház s illetőleg annak cégvezetője *Schönwald Adolf* dr. esászári tanácsos és fia, *Schönwald Pál* üzleti tevékenységére is; a kik a Depositenbank igazgatótanácsának tagjai. A Depositenbank igazgatótanácsa öttagu: az elnök dr. *Kranz József*, alelnöke *Schönwald Adolf* esászári tanácsos, a Reitzes-bankház cégvezetője, kívülük helyet foglalnak az igazgató tanácsban: *Schönwald Pál*, *Goldschmied Herman* lovag és *Suwers-Schiff Pál*.

A vizsgálatot a szigorúságáról ismert *Herrdegen Helfried* államügyész vezeti.

Az „ARADI KOZLONY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdében —
Egyes szám ára 12 fillér.

Zita királyné a tizenhatos huszárak tulajdonosa.

(Károly király kézírata a „katonafeleség“-hez.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Történelmünk újabb korszakának nagyszonyra, Mária Terézia ragyogó nevét a budapesti háziezred, a 82-ik gyalogezred viseli. A rég porladó nagyszony tehát az egyetlen nő ezredtulajdonos vitéz hadseregünkben. Ifjú királyunk most a fiatal férj lelkes és pazar gesztusával, egy gála ezred, a marburgi vitéz 16-os huszárak ezredtulajdonosává nevezte ki Zita királynét. Istenem, mit tudunk új tündéresszonyunkról, szent Erzsébetünk örököséről és hagyományainak letéteményeséről eddig? Illusztrált lapokban láttuk gracilis alakját, emlékszünk rá, milyen kedves, szerény, bájos és ifjú jelenség volt trónörökösné korában. Ez az expressziója a koronázási palást biboros, hermelines, sulyos és gyönyörű legigazibb grande damei kosztümében sem változott meg. Tudtuk ezekből királyasszonyunkról, hogy szép és sejtettük, hogy jó. Olyan jó, amilyenek vártuk és képzeltük mindig a mi hétfájdalmas és törrel, átjárt szívű Erzsébet királynőnknek örökösét.

Pármai Zitáról most új kvalitásokat tár fel előttünk a legújabb királyi kézirat, amely huszárezred tulajdonosává teszi őt, érdemei alapján. A bankigazgató arannyal árasztja el szerelmes feleségét, a költő szerelmes szavak biboros zuhatagában fürdeti, a versenyistálló-tulajdonos legszebb race lovát nevezi el róla. Negyedik Károly huszárak ideáljává, tulajdonosává és legfőbb urává teszi meg felséges hitvesét. A szív szándéka ugyanaz, a férj szíve egyformán triumfál a bankigazgató, a költő, az istálló-tulajdonos és a király keblében. Am a

király itt sem marad meg magánembernek, a felesége kitüntetése sem privát szerelmi ügye néki, nemcsak a gesztusa királyi, hanem az indoklás is, amellyel átnyújtja élete társának, — országok nagyszonyának, — ajándékát. A legfelsőbb kézirat Zita királynénak ezredtulajdonossá való kinevezéséről így szól:

„Kedves Hitvesem! Az a meleg részvétel, mellyel Felsőged derék véderóm harcait és győzelmeit, erőmegfeszítéseit, szenvedéseit és személyes bátorságon alapuló támadásait kíséri, arra indított, hogy Felsőgedet, aki mint igazi katonafeleség e sulyos háboru idején példát mutató módon, áldozatkészsége mellett külsőleg is kitejézésre juttatta derék harcossáimmal való együttérzését: hogy Felsőgedet 16-os számú huszárezredem ezredtulajdonosává kinevezzem. Összes vitéz csapataim Felsőged kinevezésében lássák új biztatásomat és hálás hajlandóságomat, hogy mint eddig tartssanak ki, állhatatosan bizva a Mindenhatóban és igazságos ügyünkben. Baden, 1917. január 31-én, Károly s. k.“

Ugy tudjuk, hogy a német császárné és a trónörökösné is ezredtulajdonosok és ünnepélyes alkalmakkor ezredük egyenruháját fel szokták öltetni.

— És mikorra lesz készen a kelengye?
— Ha valami akadály közbe nem jön: január 1-re szállíthatom. Előbb semmi esete sem.

A vőlegény szomorúan tudomásul vette az esetet s miután apelláta nem volt: belenyugodott. Közben a hónapok teltek, multak, a jegyes pár mind türelmetlenebb lett. Végre december végén beállított az uri családhoz a — kelengye kereskedő.

— Kész a kelengye? kérdezte tőle örvendezve a kis menyasszony.

— Készen is van és minesen is, felelte dodonai sejtelmességgel a kereskedő.

— Hogyan? szólt közbe most már a mama is.

— Mert kérem szépen, ma már nem szállíthatom, semmi körülmények között tizezer koronaért a kiválasztott kelengyét. Augusztus óta oly horribilis magasságba emelkedtek a vászon áruk árai, hogy azt lehetetlen megtennem. De még ha megtenném, akkor sem tudom a kiválasztott dolgokat szállítani — árhány miatt. Kérem azért méltóztassanak előállni a megrendeléstől...

— Ez lehetetlen!

— Már pedig én a kelengyét nem szállíthatom.

— Akkor pörölni fogunk.

— Nagyságos asszony azt megteheti, meg is fogja nyerni a pert és én fizetni is fogok, de a kelengyét még sem fogom szállítani, mert nem tudom szállítani. Ellenben teszek egy propositiót nagyságodnak, azt az összeget, amelyre a bíróság elítélne engem, én kifizetem most Önöknek a szent egyezés fejében. Ime, parancsoljon: itt van 5000 korona.

A mama nagyot nézett, de praktikus asszony lévén: átlátta a kereskedő sajnóklátának igazságát. Akár lesz par, akár nem, a kereskedő még sem fogja szállítani a kelengyét. Ellenben az ötezer korona, az mégis csak valami. — Eh, ne sirj kis lányom, majd veszünk másutt kelengyét.

A kereskedő mosolyogva meghajította magát s elköszönt. Otthon, az üzletben aztán elővette a — kész kelengyét, újra mosolygott, iróasztalához ült s a következő levelet írta:

Tisztelt Uram! A megrendelt kelengye tulajdonosával sikerült egyezésre lépniem. A kelengye így tehát az öné s az érte kifizetett 25,000 koronát itt nyugtázom. Tisztelettel X.

S miközben az üzleti borítékot leragasztotta, így monologizált: tizezer és 5000 korona, annyi mint 15000 korona. A tiszta haszon tehát tizezer korona.

Ez egy aradi kelengyének szomorú története.

Egy aradi kelengye szomorú története.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy szép szerelmi regény szövődött a nyáron Aradon. Egy fiatal állami tisztviselőt, ki beteg katonaként bátyja látogatására érkezett ide, megfogott egy pár szép szem aranyos hálója s a többi már egészen mindennapos történet. A kis leány, — bájos sarja egy gentry családnak, mely csak nem régen költözött Aradra — rendkívül boldog volt s vőlegénye alakján kívül minden gondolatát a — kelengye foglalta le.

Kelengye, kelengye: selymes apró jószágok álomrontó csoportja: verset írtak valaha rólad a költők, ma riport-téma lettél. A háboru téged is megbolygatott, elfújta rólad a romantika porát, anyag lettél, árucikk, amelyért ugyancsak izzadni, tülekedni és fizetni kell. Azelőtt egyszerű volt a dolog. A mama elment a fehérneműs boltba, kiválasztotta a nagy kínálatból a mintát, megalkudott — részlete vagy egészben s készen voltál szép kelengye, hogy az ifjú szívek boldogságának semmi se álljon az útjában. De ma? Hogy ma miképpen is áll veled a dolog: elmondja ez az alábbi kis háborus történet:

Tehát: „Mikor lesz az esküvőnk, édes?“ — kérdezte a szomjas és türelmetlen vőlegény. „En nem várok sokáig, legfeljebb egy hónapig...“

— De hová gondol! — felelte a kis leány — erről szó se lehet. Pedig, higgye el, én is szeretném, ha ilyen gyorsan meg lehetne, — tette hozzá hamiskásan.

— Miért ne lehetne? Semmi oka sincs a várakozásnak.

— Dehogy is nincs. Akármennyire szeretem is magát, férjhez még sem mehetek — kelengye nélkül.

— Ugyan, édes, majd elkészül az, mire — szüksége lesz rá.

— Nem, kelengye nélkül nem lehet, kinevetnének, megszólnának.

Mit lehetett tenni a makacs kislány akaratával szemben? Meg kell rendelni a kelengyét, punctum. A mama — maga is szép asszony még — elment egy aradi női divatüzletbe s diplomáciai tárgyalásokba kezdett a cég főnökével. Minden megmutatott minta után sóhajtvá jegyezte meg: „Rettenetes! Méregdrága! Hihetetlen ár!“

A kereskedő vele sóhajtozott: — Bizony, nagyságos asszonyom, méregdrága! s hogy önagságának a szívét szomorítsa, mindjárt hozzá is tette: — De lesz még ez drágább is.

Végre kiválasztott a mama és a kis leány egy gyönyörű mintát. Kék alapon fehér virágok, fehér alapon lila virágok, selyem, batiszt, damaszt nagyban és kicsinyben... Végül az ár kérdése került felszínre: — Tizezer korona! mondotta a kereskedő.

— Tizezer korona? sikoltott ő nagysága.

— Egy fillérrel sem kevesebb! felelte a kereskedő. Noha megnyugtathatom nagyságos asszonyt azzal, hogy a háboru kitörése előtt 3200 koronáért adhattam volna.

A mama alkudott, a kereskedő nem engedett s végre is megalkudtak — tizezer koronában. Ez történt augusztusban. A kis menyasszony halikán meg is szólalt:

VAROS ES MEGYE:

A tisztviselők kertgazdasága. Vasárnap délelőtt 10 órára Lócs Rezső, gazdasági tanácsnok, helyettes polgármester a városházára összehívta a város egész tisztikarát. A Közéletmegelőzési Hivatal elnökének leirata alapján a helyettes polgármester kérdést fog intézni a tisztviselőkhöz, kívánna-e helyzetük javítás érdekében kerti gazdálkodással foglalkozni. Ha igen, a város 200 öles parcellákat fog kijelölni számukra és a vetőmagot is ingyen kapják.

A műszaki bizottság ülése. Hétfőn, február 5-én délután a műszaki bizottság ülést tart, melyben dönteni fog a villamosági részvénnytársaságnak beadványáról a villamosáram egy-ségárának telemelése iránt.

Hadi hajók vereskeresztes lobogóval.

(Distilyesztik az ál-kórházhajókat.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlin. A német kormány az amerikai spanyol nagykövetség útján jegyzéket intéz az angol és francia kormányhoz, a kórházhajókkal való visszaélések ügyében. Kifejti a jegyzék, hogy az angolok és franciák hosszabb idő óta a genfi egyezmény megszegésével csapatok és munició szállítására használják fel a kórházhajókat és ezeket folyton változtatják. Nem tűrhetik el, hogy a Vörös Kereszt álarca alatt szállítsanak csapatokat és ezentúl nem fog ellenséges kórházhajókat tűrni Németország a Flamborough — Head — Terschelling — Quessant — Landesend vonalak közötti tengerrészen. Az ellenséges kórházhajók számára Franciaország nyugati és déli részéről nyugat felé továbbra is szabad az út.

Páris. A francia tengerészügyi miniszter hivatalosan közli, hogy az Amiral Mahon nevű 5565 tonnás hajót, amely kilencszáz főnyi csapatot szállított Szalonikibe és az Ark nevű torpedó hajó kísérte, huszonötödikén ellenséges torpedó elsüllyesztette. Nyolcszázkilenc embert megmentettek.

Rio de Janeiro. Az Atlanti óceánon német segédcirkálókkal német tengeralattjárók működnek együtt.

Belfastból jelenti a Reuter ügynökség: A Laurenti nevű segédcirkáló pénteken reggel Írország északi partján aknába ütközött, a hajó 475 emberéből 260 életét veszítette. A hajó oldalán nagy rés támadt. Sikerült számos sebesültet csónakra ültetni. Eddig száz megfagyott holttestet vett partra a víz.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Január 29-én német repülők az angol és francia front mögött nagy mozgolódásokat derítettek föl. Calais, Boulogne, Etaples kikötőkben nagy hajóforgalmat észleltek. A német repülők az Alberti-i pályaudvarra 500 kilogramm bombát vetettek. Továbbá ezer kilogrammot Peronnetól nyugatra lévő csapattáborra, Nancytól délre fekvő gyártelepekre és egyes fontos katonai telepekre.

Luganó. A Giornale d'Italia írja, hogy Sarrail hadseregét elveszethetnek lehet tartani. Franciaország és Anglia offenzívája sem segíthet már rajta.

* Halálbaletti szenzációs artista sláger csütörtökön az Erzsébet mozgóban. Caridon artista sehogysem tud boldogulni régi táncával, mivel mindig újabb számok kerülnek az orfeum műsorára. Egy napon direktora elbocsátja őt s így öccsével Egennal kenyér nélkül marad. Egy újsághirdetésre lesz figyelmes, melyben Berg professzor médiumot keres új találmányához. Ő vállalkozik erre és egy kísérlet után arra a gondolatra jön, hogy ezzel a készülékkel egy új szenzációs számot tudna produkálni. A készüléket öccse segítségével ellopja és egy más országba menekülnek, ahol mint csontváz-Pierot óriási sikert arat. A professzor erről tudomást szerez s leányával utra kell, hogy találmányát visszaszerezze. Idegfejtető, izgalmas hajszra keletkezik, de hiába minden fáradság, mikor Caridon látja, hogy nincsen menekvés, a szerkezetet elpusztítja, ő pedig ongyilkos lesz.

Románia vereségének

igazi oka.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Stampa pétervári levelezője, Gayda, hosszú cikkben fejtegeti az oroszok véleményét Románia helyzetéről. Azt írja, hogy Románia vereségét egyedül a román hadsereg rossz kiképzése okozta.

— Románia a maga óhaját követve ment bele a háborúba, — ő választotta meg közbelépésének időpontját. Sem Oroszország, sem Olaszország nem gyakorolt rá pressziót. Pétervártól nem igen kívánták a román intervenciót.

Igaz, hogy Szaszonov a többi entente-hatalommal együtt dolgozott ennek előkészítésén, de utóda, Stürmer, minden kezdő lépésből eláult.

Brazzilov határozottan ellene volt az oláh közbelépésnek. Egyedül Franciaország kerolta fel az eszmét és Briand nyomás lépéseket tett ebben az irányban. Bratianu hosszú habozás után, föltelkesedve Brazzilov offenzíváján és az olasz csapatoknak Szalonikiban való parázsállásán, sietette az intervenciót. Az oláh miniszterelnök meg volt arról győződve, hogy a bolgárok nem fogják megtámadni Romániát. Az entente-hatalmak ugyan nem osztották Bratianu illúzióját, azonban még sem aggódtak Románia sorsán. Az ellenséges hadsereg sokkal gyöngébbek voltak, mint amilyenekkel Románia rendelkezett.

Törökország csak kisebb sereget küldött Dobrudzsába és a tizenhárom bolgár hadosztályból körülbelül 200.000 ember Macedóniában volt lekötve. Ugy számolták, hogy a dunai fronton az ellenségnek nem volt több, mint százezer embere. Falkenhayn gyalogsága legfeljebb 90.000 ember volt. Matematikai alapon bebizonyosodott, hogy a román haderő számban jelentékenyen túllaladta az ellenségnek haderőjét. Hogyan magyarázható tehát Románia veresége? Jó, ha nevéen nevezük meg a dolgot. Bizonyos igazságok fájnak, de hasznosak, ha levonjuk belőlük a tanulságot. A román haderő nem volt felkészülve. A románok majdnem minden ütközetben kétszer, vagy háromszor annyi haderővel rendelkeztek mint az ellenség.

A román front áttörését, amely maga után vonta Bukarest elesét, Falkenhayn három hadosztályaival vitte keresztül, a románok tíz hadosztályaival szemben. Pedig a német hadosztályok csak három ezreddel rendelkeznek, a román hadosztályok ellenben négyvel. A Dunán való átkelést Mackensen két és fél ezreddel hajtotta végre. Ma már biztosan megállapítható, hogy Falkenhayn s Mackensen könnyű és gyors győzelmeit nem a túlnyomó német haderő, hanem a román hadsereg túlságos gyengesége okozta, az a gyengesége, amelyet talán lehetetlen volt előre látni. És ezért nem lehet az entente-ot terhelni a romániai események felelősségével.

F. S.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

A farkas.

(Molnár Ferenc színműve, bemutattja az Uránia.)

A háborús alakulások acélfallal vették körül a magyarságot és ebben a külső áramlatból ment léghőben forrt ki csillogó kristályokká a magyar őstudás, úgy, hogy a komoly és nemes törekvések eredményeképp lassankint kezdett kialakulni egy új irány, melyre a mi különleges magyar egyéniségünk domborodott ki. Ez a tartalmas föltelendülés különösen a művészi életben nyilvánkozott meg és mi örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy a magyar filmművészet gyors fejlődéséből kiemeljük irodalmi nagyságaink a kulturvilág előtt is tisztelt érdemeit.

A magyar filmművészet mai magaslatán már ragyogó vonalakban látjuk kibontakozni a magyar egyéniséget: a hővél teli temperamentumot, a mindent átérző és mindent megérintő tudást, a melegen dobbanó szívet. És ezeknek az értékeknek, ezeknek a nemes példával bevont érceknek a mélyből való felszínre hozatala után már csak a megfelelő díszes keret hiányzott, hogy méltó színekben pompázzék tudásunk. És ezt a díszes keretet híres írónk genitálisa alkotta meg, a keretet pedig a külföld előkelő művészeivel egy színvonalra emelkedett magyar színészgárda játékutalása töltötte ki. És híres írónk között — akik megadták lehetőségét a magyar talentumok érvényesítésének — első helyet foglalja el Molnár Ferenc, aki a világ minden színpadán arafott sikereivel a magyar névnek dicsőséget szerzett.

A magyar filmművészet most komoly fordulóponthoz ért, amikor a legkiválóbb irodalmi alkotások kerülnek vászonra és bennünket jogos reménykedés tölt el, hogy kinematográfiaink valóságos csodája lesz Molnár Ferenc gyönyörű álomjátéka „A farkas”, amit a Magyar-Színház körülbelül 150-szer adott és a bécsi Burgtheaterben az uralkodóház tagjai is elragadtatással néztek végig. „A farkas” nehéz feladat elé állította a magyar művészeket, mert az ő alakításaikban még kell elevenedni Molnár tündöklő fantáziájának, amit az ő tulajdon lelke meleg színével és égő könyveivel

festi meg egy asszony áloméletét. És amit nem nyújthat a színpadi technika kötött helyzete, azt kell lendületesen és káprázattal előadni társai filmben, be kell mutatni, hogyan elevenednek Molnár nagyszerű és szédületes távol-ságokba világító gondolatai lüktető akciókka, mi még a sorok között leírni, lejátszani a színpalak mögött lepergő eseményeket és megörökíteni az élet számára emberi szívek vértelen drámáit...

Kertész Mihály régi rendező mesterünk ezzel a munkájával minden biztonnyal felül-múlja összes eddigi alkotásait. Vajda László a Magyar-Színház kiváló rendezője dolgozta át a darabot azzal a nagystílus hozzáértéssel és intellektussal, amilyenel eddigi nagy fölényes sikereit is megalapozta. A színműszekről? Elsősorban R. Gombaszögi Frida játékaról kell megemlékeznünk. A nagy művész stílusos, érdekes és újszerű lett ebben a szerepében. Ami színpadon annyira nagyvív tette, a nőies-ség pompás ábrázolása, e filmben világhírűvé fogja tenni. A férjet Somlay Arur alakítja, izig-vérig mesteri alakítás, melyet tőle kapunk.

* **Klasszikus est az Apollóban.** Igazi, komoly irodalmi szenzációja volt ma az Apollónak. A könnyed tapsolyu, a közönség egész egyetemének készülő darabok után a kinematográfia most Shakespeare halhatatlan remekművei után nyult. Megelevenednek a vászonon a világhíradalomnak kínesei, azok a szín-pompás, csodás meséjű tragédiák, amelyek örök életűek lesznek, amíg csak érző és eszmékért lelkesülő emberek lesznek a földön. A kinematográfia még tágabb teret nyit, még szabadabb utat enged a brit-óriás fantáziáának. Egyik legcsodásabb műve: Othello volt a klasszikus-ciklus első bemutatódó darabja. A velen-csei mórnak őrvongó szerelme, fékfosztott feltékenysége, Desdemona szenvedései, az intrikának, a gazságnak diadala, Ságó eselszövése, mind-mind felvonul csodás beállításban, korhú jelmezekben, valóban a lagunák városában és elsőrendű színészekkel. A közönség, amely szinte lázas várakozással figyelte a kép leg-eiső jelenetét, fokozódó izgalommal, lebilincselte, kísérte figyelemmel a csodás Shakespeare-tragédiát, melynek előadása az Apolló-színház áldozatkésztsége mellett szól. A nagy mű még csütörtökön és pénteken kerül vetítésre.

Esti ülés a képviselőházban.

(Interpellációk napja.)

— Saját tudósítók teleteljesítése. —

A képviselőháznak ma interpellációs napja volt. A napirend tárgyalása délután öt óráig tartott és ezután áttértek az interpellációkra, melyeknek tárgyalása az éjjelbe is benyúlt.

Sümei Vilmos terjesztette be az interpellációt, a budapesti szénhiány ügyében. Kifogásolja, hogy a magyar gázgyárakat nem részesítik olyan elbánásban, mint az osztrák gázgyárakat.

Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter válaszolt nyomában az interpellációra s kijelentette, hogy a kormány mindent megtett a szénhiány megállítására. Katonai okokból előállott súlyos forgalom nehézségek miatt azonban átmeneti szénhiány és hiány keletkezett, de a bajt rövidesen orvosolni fogják.

A választ Sümei Vilmos nem, de a Ház tudomásul vette.

Ezután Árkai Dezső terjesztett elő interpellációt, melyben kifogásolja, hogy a kormány nem minden ipari cikket maximálta és a maximalizálásokkal megkésétt.

Harkányi János báró kereskedelmi miniszter elismeri, hogy a közönséget mélyen sérti az egyes cikkek árának felhajtása, de a kormány elsősorban a tömegcikkeket maximalizálta, az ipari cikkek további maximalizálásától a kormány nem fog tartózkodni, ha arra szükség lesz.

A Ház a választ tudomásul vette.

Ezután Szabó István (nagyatádi) a központi szeszifőzdék felállításának dolgában terjesztett be interpellációt.

Teleszky János földművelésügyi miniszter megnyugtató választ adott a Ház tudomásul vette.

Utána ismét Szabó István terjesztett be interpellációt. Kifogásolta, hogy csak azokat a katonákat szabadságolták, akik tizenöt holdnál nagyobb birtokkal rendelkeznek.

A honvédelmi miniszter nem volt jelen az ülésen és így az interpelláló választ nem kapott.

A kijárok névsora.

Mezőssi Béla interpellálta Rosner Ervin báró király személye körüli minisztert a kijárok képviselők ügyében. Kifejti, hogy az ellenzéknek kötelessége ezt a kérdést felszínre tartani, a parlament tekintélyének megóvása érdekében. Tisza István gróf miniszterelnök jegyzékében szerepeltek olyan képviselők is, akik tisztán altruisztikus alapon jártak el a hadügyminisztériumban és kifogásolja azt, hogy pellengetre állítottak közbeesülésben álló férfiakat. A közvéleményt igen érdekli a kijárok képviselők névsora és minden felvilágosítást ez ügyben meg kell adni. Elhiszi, hogy a király személye körüli miniszter lelkiismeretesen járt el az ügyben, de ez nem az ő hatásköre és csak a közös hadügyminiszter előzetes jóváhagyásával tehetné meg.

Tisza István gróf: Ezt már egy héttel ezelőtt megmondtam.

Mezőssi Béla: Akkor feltevésem az, hogy Rosner Ervin báró és Krobotin hadügyminiszter együttesen viselik a politikai felelősséget a listával szemben. Az összeférhetlenségi bizottság ítéletének nem akar elébe vágni, de megállapítani kívánja, hogy az összeférhetlenségi bizottság, amint az eddig ismeretessé vált, sohasem szokott túl szigorúan itélni. Az ellenzéknek nem célja, hogy egyeseket lehetetlenné tegyenek, de kötelességünk hogy tisztán megmondjuk az igazságot.

Tisza István gróf miniszterelnök felszólalásában kijelenti, hogy csak azért szólal fel, mert a szónok őt is aposztrofálta. Nem az ő feladata elbírálni, hogy kinek tevékenysége milyen mérvben összeférhetetlen, vagy sem és nem is akarta ezt a szerepet. Ezért van az, hogy a listán olyan képviselők is szerepelnek, akik csak altruisztikus alapon jártak el. Mézőssi kifogásolja, hogy egyesek önmaguk ellen tesznek összeférhetlenségi bejelentéseket s ezzel a kontradiktórus eljárást akarják lehetetlenné tenni. Ismételtül felkéri az ellenzékot, vegyen részt az összeférhetlenségi bizottságban, egy hely most véletlenül üresedésben van, minthogy törvényszerint senkisémmé mozdhat le arról. Felkéri a többséget, hogyha az ellenzék nem vállalná az egy hely betöltését, akkor válaszul meg arra, egy közbeesülésben álló ellenzéki politikust és minthogy lemondásnak helye nincs, az esetben ha a megválasztott nem venne részt a bizottság ülésén, ez meghátrálás lenne. Rosner Ervin bárót ő bizta meg a jegyzék összeállításával, nem mint a király személye körüli minisztert, hanem mint a kormány tagját, mint a magyar parlament tagját, akinek szintén érdeke, hogy a parlament tisztasága felett őrködjék.

Rosner Ervin báró felszólalásában kifejti, hogy miért vállalta a lista összeállítását. Hangsúlyozta, hogy ez nem tartozik a hatáskörébe, amint Tisza István gróf ki is jelentette. Ő csak annyit mond, hogy a parlament tisztasága és presztízse megkövetelte ezt. Ismertette azt az eljárást, amellyel a listát összeállították. A hadügyminiszter utasította közegeit, hogy neki minden felvilágosítást megadjanak. Jorjabetzky tábornok intendáns szobájában folyt a vizsgálat. A hadügyminiszter hosszú jegyzéket adott át neki, amelyben olyan nevek is szerepeltek, akikről azt hitték, hogy képviselők, de nem azok, sőt sohasem voltak képviselők. Összesen tizenhat képviselő neve szerepelt a listán, azokat is bevettük, akik emberbaráti alapon jártak közbe, mert nem akart önkényesen eljárni egyes nevek kihagyásában. Tetteért az alkotmányos felelősséget vállalja. A napokban megkérdezte a hadügyminisztert, hogy nem történelmet-e meg az, hogy olyan képviselőket, akik személyesen a hadügyminiszternél jártak közbe, kihagytak a listából. A hadügyminiszter azt felelte, hogy ez kizárt eset. Megkérdezte azt is, hogy 1915. nyara óta nem volt-e a hadügyminisztériumban magyar képviselő. A hadügyminiszter azt felelte, hogy nem, tehát teljesen kizárt dolog, hogy magyar képviselő azóta résztvevett volna a hadügyminisztériumban kijárokban. Reméli, hogy felvilágosításának tudomásul vételével a kérdés végleg lekertül a napirendről, mert gyanúsítani nem lehet. Aki gyanúsít, álljon elő konkrét vádakkal.

Ezután ismét Mézőssi Béla szólalt fel. Kijelenti, hogy a választ, amennyiben ez a hadügyminiszterre vonatkozik tudomásul veszi.

Óváry Ferenc a Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület közgyűlési határozatainak megsemmisítése miatt intézett interpellációt a belügyminiszterhez. Választ nem kapott.

Asz ülés vége este tíz órakor.

Változások az amerikai diplomáciai karban. Newyorkból jelentik: Az Associated Press megbízható értesítést közöl, hogy az amerikai diplomáciai testületben március 4-én

új fontos változások lesznek. Lansing külügyi államtitkár Londonba megy nagykövetnek és Paga nagykövetet visszahívják. Lansing utóda Polk szenátor lesz. E változások oka az, hogy a felelős tényezők megelégtettek már Anglia presszióját. Az amerikai közvélemény fel van háborodva, hogy Angliában nem jó szemmel nézik Wilson akcióját, amely pedig mindinkább népszerű lesz Amerikában és sikerében bizakodva remélik, hogy a békekötés után Wilson fogja megkapni a Nobel békedíjat.

Futuristák a háboruban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A francia futurista Guillaume Apollinaire Soir de Paris folyóiratában egy hosszabb cikk keretében olvashatunk arról, hogyan működnek a francia és olasz futuristák a háború alatt. A cikkből vesszük a következőket:

Az olasz futuristák már első háborús kiáltványukban azt írták, hogy a hosszú béke a kultúra átka s ezért minden ország futuristái nagy örömmel üdvözölték a háborút, különösen tették ezt az olasz futuristák, kik az olasz háború kitörése előtt hatvan különféle röpiratot adtak ki, mely közül az F. T. Marinetti által írt Quest Anno Futurista és a Marinetti, Boccioni, Carra, Russolo és Piatti szerzésű Sintesi Futurista félmillió példányban jelent meg és Olaszországban ingyen lett szétosztva. Ezekben a röpiratokban az osztrák-magyar monarchia ellen való tüntetésekre hívták fel az olasz népet.

Mikor az olasz háború kitört, akkor az olasz futuristák ép úgy, mint a franciák, megszüntették működésüket. Lapjaik, melyekből Franciaországban 5, Olaszországban 8 volt, megszűntek.

A futuristák, kevesek kivételével, önként álltak be katonáknak. A Soir de Paris cikkéből beszámol a futurista katonák szerepléséről. Blaise Cendraro, a Figaro meggyilkolt szerkesztőjének keresztia, ki egy nagyon szép könyvnek, a Trausiebirie-nak a szerzője, önkéntes repülő volt, a verduni harcok idején megsebesült s levágták az egyik lábát. Róbert Delauney festő a sommei harcokban elesett. Jean Metzinger, az elszászi születésű festő, sebesülten fekszik egy párisi kórházban. Arthur Gravan, Wilde rokona, egy entente hírszerzési iroda vezetője.

Az olasz futuristák nem kevésbé szenvedték meg a háborút. Ricotto Canudo, D'Annunzio barátja, aki a háború elején francia katonának volt, az olasz háború kitörésekor Olaszországba kérte áthelyezését, amit meg is tettek neki. Már az első olasz offenzívánál idegsokkot kapott, amiből maig sem gyógyult ki. Még rosszabbul járt azonban Russolo, aki bár tüdőbajos volt, beállt katonának; a harcok során annyira fokozódott tüdővérsze, hogy kénytelenek voltak őt kórházba szállítani, ahol meghalt. Boccioni, a futuristák egyik legszenvedélyesebb agitátora, hűtlen lett elveihez. Mint katona a szocialisták békeakciójában kezdett résztvenni s ezért megindították ellene a fegyelmi eljárást. Marinetti, a főfuturista-főhadnagy hőstetteinek sorozata abban csúcsosodik ki, hogy a háború folyamán négy háborút dicsőítő regényt adott ki.

A Soir de Paris megemlékezik azokról is, kik a háború elején legjobban izgattak a háború mellett, s mikor komolylyá kezdett lenni az ügy, akkor minden protekciót felhasználtak, hogy csak otthon maradhassanak. Ezek közé tartozik Barzin, a Vers et Drame szerkesztője, ki egyenesen hátat fordított a futurizmusnak, épen úgy Severini, Paul Fort veje is.

Humor egy élclapban.

(A *Simplicissimus* válasza.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny január 18-iki számában „Humor egy élclapban” címmel inott riportjában Németország egyik legkitűnőbb élclapjának, a *Simplicissimus*nak „Tanuljatok magyarul” címen megírt humoreszkjét bántónak és a háborúban vérző magyar nemzethez méltatlannak mondotta, mert az élclap legnagyobb kincsünket, édes magyar nyelvünket használta fel arra, hogy szellemi inferioritásunkat mutassa be olvasó közönségének. Egy bécsi miniszteri hivatalnokról ír, aki magyarul akart megtanulni, de csak a három szóig jutott el, mert szerinte olyan nyelvet, amelyben a „drei” német szónak a magyarban a „három” szó felel meg, nem érdemes tanulni.

Az Aradi Közlöny jogos kritikája a közönség teljes egyetértésével találkozott és ebből magyarázható meg, hogy egyik előkelő aradi ur, aki szintén hazafias érzelmeiben érzett bántódást a német élclapnak tudomására jutott évődésében, levelet írt a *Simplicissimus* szerkesztőségének, amelyben a következőket mondotta:

„Mellékelten bátor vagyok önöknek Arad város legtekintélyesebb lapját beküldeni, és abban egy oly cikket találnak, amely a legszélösebb néprétegeknél azt a hitet keltetheti, hogy Németországban még ma is vannak olyan lapok, amelyek a magyar nemzettel szemközt ellenséges magatartást tanúsítanak. Önök bizonyára keveset törődnek azzal, hogy az Önök együgyű élclapja milyen benyomást kelt annál a népnél, amely imádattal csüng anyanyelvén, mert a múltban többször behozták, hogy mi magyarok, akik évszázadokon át száz esztendőben és bajban megálltuk helyünket, Önöknek nem vagyunk rokonszeűvesek. Ez az Önök ízlése. De, hogy Önök ma így gondolnak és érznek és gondolkodásukat, valamint érzelmeiket a nyilvánosságra viszik, ma, amikor ez a nép három év óta hősiességgel harcol és vérzik, amikor hősi magyar vér német erdők és német föld védelmében is patakokban folyt és folyik, ez olyan szimpotoma, amely minden egyenesen gondolkodó embert megdöbbent és egyúttal elkésersít.

— Nem hisszük, hogy Önök adtak volna kifejezést a híres német fennkölt gondolkozásnak. Nem ismerünk rá a német hűségre. Mi magyarok másképp érzünk, épen azért fáj nekünk az ilyen tüszurás, amely baráti kéztől származik. Jobban fáj, mint „az ellenséges golyó, mely átfurja a koblet”.

A *Simplicissimus* szerkesztősége erre a levélre ma a következő választ küldötte:

— Igen tisztelt Uram! Végtelenül esodálkozunk azon, hogy levele és a beküldött cikk szerint a *Simplicissimus* ártatlan anekdotáját Önöknél teljesen félreértették. A mi véleményünk az volt és ma is az, hogy minden tárgyilagossággal gondolkodó ember az adomából egyedül azt a szatirikus célszót olvashatja ki, hogy mi maradi hivatalnok típusú akartunk bemutatni az ő bürokratikus megcsontosodottságában és ezt akartuk pellengérré állítani. Teljesen érthetetlen előttünk, hogy ebből a cikkből miként lehetett kiolvasni a magyar nemzeti érzelmeik megsértését. Minthogy ez a csoda mégis megtörtént és minthogy még új-ságok is foglalkoznak vele, el kell oszlatnunk a félreértést és kérjük Önt, hogy az *Aradi Közlönyt* is sziveskedjék erről értesíteni. Külömben abba a hiszében vagyunk, hogy a *Simplicissimus*, különösen a háború alatt, még

gyakran és világosan kifejezte, hogy semmi sem áll távolabb tőle, minthogy a magyar nemzetet lebecsülje. Ha Ön erről meg akar győződni, akkor csak át kell lapoznia újságunkat. München, 1917. január 26. Maradtunk teljes tisztelettel a *Simplicissimus* szerkesztője.

Szívesen ismerjük el, hogy a német lap nem akarja lebecsülni a magyar nemzetet. Mi azonban ezzel nem elégedhetünk meg. Mi azt akarjuk, hogy bennünket megbecsüljenek és ezért vagyunk érzékenyek még a tüszurások iránt is.

H I R E K.

Szapáry Pál gróf halála.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

• Bécsből jelentik, hogy az éjszaka meghalt egy szanatóriumban Szapáry Pál gróf.

A gróf mostanában sűrűn járt Bécsbe, állandó lakást tartott a Bristol-szálló új szárnyában és legutóbbi bécsi tartózkodásakor betegedett meg. Állapota a múlt hét végén annyira veszedelmessé vált, hogy családját is elhívták ágyához. Folesége, gyermekei és bityja, Szapáry László gróf körében halt meg az éjjel negyvenhárom éves korában. A mosolygós szöke fiú, akit téli hajnalokon is ott láttunk kabát nélkül, frakkban, szivarszipkával a szíjában a Nemzeti Kaszinó előtti fiakkorában, a budapesti életnek jellemző alakja meghalt.

Nem fogjuk többé látni az Opera nézőterén, a mint egy páholyba behajolva diskurál, vagy a Ritz-szálló — az ő alapítása — barjában vendégeli a társaságát, vagy a Gerbeaudnál, vagy régi idők emléke! — a löversenyre hajtja ki kürtölő, magas, soküléses angol kocsiját... szimpatikus, előkelő, alacsony alakja a pesti mánásvilágnak egyik legmozgékonyabb jelensége volt. Minden társaságban megfordult és mindent meg akart próbálni.

Fiatal korában cimbalom-művész volt, aztán ő tervezte a nevezetes híró Duna-ünnepélyt, egy ízben meg, mikor Pesten különösen nagyra nőtt a nyomoruság, valami jótékony kombinációval ki akarta váltani a zálogházakból a kis értékű zálogokat. Az utóbbi esztendőben egyre üzleti terveken járt a feje. Páristól Budapestig egyre üzleti ötleteiben utazgatott, de többnyire nem volt szerencséje és üzleti tevékenységére inkább ráfizetett. Nyughatatlan, kedves, izgága alakja most megpihen a koporsóban.

— **Károly Albrecht főherceg alezredes.** Bécsből jelentik: A Hadsereg Rendeleti Lapja holnap királyi kéziratot közöl, amely szerint Károly Albrecht főherceget az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és kitűnő magatartásáért a király alezredessé nevezte ki.

— **Előléptetés.** A király Kovács Ferenc 33. gyalogezredbeli tartalékos egészségügyi zászlóst hadnaggyá léptette elő.

— **Kitüntetések.** A király megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért Ványa Mihály a 306., Huszka Imre a 308. és Timár Péter a 314. honvédegyalozrednél beosztott 2. honvédegyalozredbeli és Diauchy Ferenc 3. honvédegyalozredbeli hadnagyoknak a legfelsőbb dícsérés elismerés tudtul adassék.

— **Házasságok.** Popovits Jenő főhercegi uradalmi ellenőr, tart. honvédtüzér főhadnagy és pflictenfesti Schmidt Gabriella tudatják, hogy 1917. évi január 27-én házasságot kötöttek. — Özv. Trotter Nándorné szül. Kurtág Mária Lippán házasságot kötött Popovits Istánnal.

— **Pohl Károly temetése Aradon.** Az Aradi Közlöny néhány héttel ezelőtt megírta, hogy Pohl Károly népfelkelő főhadnagy a szerajevói csapatkórházban harctéren szerzett sebeibe belehalt. A hazáért fiatalon elhunyt vitéz főhadnagy holttestét — akit a bronz és az ezüst Signum laudissal tüntettek ki — családja Aradra hozatta és február 2-án délután 3 órakor helyezi örök nyugalomra a helybeli felső temetőben.

— **Mélt szünetelt egy olasz municiógyár feléig?** Bernből jelentik: Az Avanti írja, hogy egész Rómát izgatottságban tartja egy per, mely a haditörvényszék előtt fog lefolyni. A vádlottat, egy olasz gőzös, a Clio kapitányát, hazaárulásért vonják felelősségre. A milánói új municiógyár részére egy amerikai acélgár elvállalta egyes gépek szállítását, többek között 3 talapzat készítését, melyek tartották volna a lövedékkészítő gépeket. A talapzatok mind-egyike 80,000 kilogramm súlyú birt. Az olasz kormány egy kiegészítő cirkulárját, a Clio birta meg a rendelkezések hazaszállításával. A hajó felrakodott Newyorkban és utnak indult erős kísérettel. Szerencsésen kikerülte a buvárhajókat és befutott a génuai kikötőbe. Amikor azonban az óriási ládákat kicsomagolták, felfedték, hogy a Clio Newyorkban „felelt” az acéltalapatokat, melyek nélkül a municiógyártó gépek használhatatlanok. A newyorki vizsgálat következtében a Clio kapitányát azonnal letartóztatták és Olaszország egyik legnagyobb municiógyára ennek következtében hat hónapig nem dolgozhatott.

— **Tűzelőszer a város közönségének.** A Máv. címére feladott 50 vagon szénből, melynek ügyét az Aradi Közlöny részletesen ismertette a múlt héten és melyet a Máv. lefoglalt, az államvasutak igazgatósága ma 10 vaggont kiutalt a városnak, azzal a feltétellel, hogy a közönségnek árusítsa ki. Varjassy Lajos polgármester ma kapta meg a Máv. elnöki osztályának átiratát, azonnal intézkedett a 10 vagon szén átvétele és behozatala iránt. A szén a tüzelő laktanyában raktározzák fel és eladási áráról értesíteni fogják a város közönségét. Ugyancsak a mai napon 40 vagon lát vásárolt a város a Brankl S. József cégtől, a múlt évi áron. A cég hajlandó még további negyven vaggont ugyanilyen áron a város részére leszállítani.

— **Maximálják a paprika árát.** Budapesti-ről jelentik: A kormány törve vette a paprika árának maximalását. Legközelebb már megjelenik a rendelet, amely az összes paprikakészletek bejelentését esetleg, elrekvirálását rendeli el és megállapítja a paprika maximális árát is, tekintettel arra, hogy a két-három koronás árát a háború alatt harminc-negyven koronára hajtották fel.

— **Zsirt gyűjt a város.** Halmay Andor tanácsján hízalt sertéskészleteket ma teljesen érett és hizott állapotban a város átvette és Lénárt Andrásnak adta át, akit köteleztek arra, hogy a zsirt és szalonát a város közönsége kapja meg. És pedig olyanformán, hogy a zsirt visszavevzi a város Lénárttól, az ismeretes tanácsai határozat alapján hűtőházban fogják elhelyezni a május-junius hónapi zsirszükség idejére. Ekkor majd zsirjegyek alapján szét fogják osztani a közönségnek.

— **Házvétel.** Bársony Andor aradi kereskedő megvásárolta az Erzsébet-körut 13. sz. házat 83.500 koronáért özv. Glück Károlynétól.

— **Adomány.** Özv. Kosztka Gusztávné 15 koronát adományozott a rokkant katonák javára.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Hindenburg tanácsolta az élet-halál harcot. — Bethmann-Hollweg bejenti a végső küzdelem megkezdését

Berlin. A birodalmi ülés nagy bizottságának ma délutáni ülésén Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár a következőket mondotta:

— A december 12-én tartott ülésen kifejttem azokat az okokat, amelyek békeajánlatunk megítélését indokolták tették. Ellenségeink válasza egyszerűen az volt, hogy elutasították ajánlatunkat. Nem akarnak tudni békéről, ogyanról, amelyet nem ők diktálnak. A világ előtt el van intézve a kérdés, a háború tovább folytatásáért őket terheli a felelősség. Azokról a feltételekről, amelyeket ők állítottak fel, mi nem tárgyalhattunk, csak porba szujtott nép fogadhatja el az ilyen feltételeket.

Tovább kell harcolnunk. Wilson üzenete bizonyossága annak a komoly óhajtsáknak, hogy helyreállítsa a világ békéjét. Az általa felajánlott sarkigazságok számos ponton fedezik a mi céljainkat, így a tengerek szabadsága, a balance of power (hatalmi egyensúly) és nemzetek egyenjogúsítása. Az entente feltételei: Németország megsemmisítése, Elzász-Lotharingia elvétele, Németország keleti tartományainak felosztása, az Osztrák-Magyar monarchia felosztása, Törökország kiűzése Ázsiából, tendarabolása és Bulgária megrablása. Ellenségeinknek megsemmisítésünkre irányuló szándékai-ból nem lehet egyebet kivenni, minthogy a végsőig kell küzdeni. Latba kell vetnünk minden olyan eszközt, amely alkalmas a háború megrovidítésére. Az ügyek ilyen állása folytán

a buvárhajó hadjárat kérdésében eljutottunk a döntés végső stádiumához.

— Ez a kérdés már háromszor foglalkoztatta a bizottságot. A múlt év március, május és szeptember havában. Mindig kifejttem azokat az érveket, amelyek a hadjárat ellen és mellette szóltak. Nyomatékkal utalok rá, hogy mindig pro tempore szoltam, nem mint hiva a hadviselés ilyen módjának, de mérlegelve azt abból a szempontból, hogy közelebb jutunk-e a buvárhajó hadjárat által a békéhez, vagy sem? Kifejttem, hogy ez az eszköz, amely alkalmas a háború tartamának megrövidítésére a leghumánusabb. Kifejttem, hogy alkalmasnak kell még a legalkalmatlanabb eszközöket is, hogy győzzünk, hogy gyors győzelemhez jussunk. Kifejttem, hogy márciusban és májusban miért ellenkeztem a korlátlan buvárhajó harcot és miért nem erőt meg ez a kérdés még szeptemberben sem diplomáciai és katonai vezetőink itélete szerint. Megismételtem azt a régi kijelentésemet, hogy mihelyt egyetértésben a hadvezetőséggel arra a meggyőződésre jutunk, hogy a korlátlan buvárhajó harc közelebb jut a békéhez, meg kell indulnia ennek a harcnak.

Ez az időpont elérkezett.

A múlt év őszén még nem, de ma már elérkezett az a pillanat, amelyben a sikerre való legjobb kilátással mehetünk bele ebbé a vállalkozásba. A későbbi időpontot nem szabad megvárni.

— Mindenekelőtt legfontosabb körülmény az, hogy

buvárhajóink száma a múlt év tavaszhoz képest tetemesen növekedett, ezzel megteremtettük a siker egyik biztos alapját.

— **Értesítés.** A tej mennyiség folytonos emelkedése lehetővé teszi a tejutalványok szaporítását. Felhívjuk eanéfogva a 664. számtól 773. számig előjegyzetteket, hogy tejutalványukat február hó 1-én a tejközpontban (Weitzer-utca) átvegyék. A közlélmzési bizottság.

— **Gyermekköcsik** 50 koronától 250 koronáig Fischer Simon nagyáruházában. 311

A másik döntő szempont az, hogy a világ gabonatermése ez évben rossz volt és ezért Anglia, Franciaország és Olaszország komoly nehézségekkel küzd. Alapos reményeink vannak, hogy a nehézségek a korlátlan buvárhajó harc folytán elviselhetetlenekké válnak. Életkérdés a háborúban a szennel való ellátás kérdése is. Tudjuk, hogy Franciaországban és Olaszországban a szénhiány miatt máris válságossá vált a helyzet. Buvárhajóink ezt a helyzetet még válságosabbá fogják tenni. Anglia lőszergyártásához érbehozatalra, szénbányászatához fara van szüksége. Ellenségeink baját még fokozni fogja az egyre növekvő hajótér hiány.

Buvárhajóink előkészítették már a döntő csapást.

Franciaország, Olaszország és Anglia egyaránt érzik a hajótérhiányt. A korlátlan buvárhajó hadjárat pozitív előnyeit ma sokkal inkább értékelhetjük, mint a múlt év tavaszán. Megállapíthatjuk, hogy a hadjáratból származó veszedelmek ma tetemesen megcsappantak.

Bethmann-Hollweg ezután az általános politikai helyzetről szólva, a harctéri helyzetről így nyilatkozott:

— Hindenburg tábornagy néhány nap előtt a következőképpen vázolta a helyzetet:

— Frontunk minden oldalon szilárdan áll. Mindenütt rendelkezésre állnak a szükséges tartalékok. Csapataink hangulata jó és bizakodó. A katonai helyzet megengedi, hogy vállaljuk a korlátlan buvárhajó hadjáratból származható összes veszedelmeket és mert ez a hadjárat minden körülmények között eszköz arra, hogy a leggyorsabban ártsunk ellenségeinknek, meg kell azt kezdenünk. A tengerészeti nagyvezérkar és haditengerészetünk szilárdan meg vannak győződve — és e meggyőződésük a buvárhajók cirkáló hadjárata folytán szerzett gyakorlati tapasztalatokban leli alapját — hogy

e fegyver felhasználása révén békét kötesre készíthetjük ellenteleinket.

Felolvasta ezután a kancellár az Egyesült Allamokhoz intézett jegyzéket és bejenti, hogy a jegyzéket a többi semleges államokhoz is megküldötték. Beszédét így fejezte be:

— Ha elszántuk magunkat, hogy a legjobb és legerősebb fegyvert használjuk, teszük ezt a tekintetbe jövő összes körülmények jözan mérlegelése után, elköelve, hogy népeinket feiszabadítjuk attól a veszedelemtől és gyalázzattól, melybe ellenségeink akarják sodorni. A siker magasabb kezektől függ, de legyenek meggyőződve, hogy ami emberileg lehetséges, minden megtörténik, hogy a sikert hazánk javára kieroszakoljuk.

— **A Polgári Takarékpénztár rendes évi közgyűlése** pénteken délelőtt 10 órakor tartja meg intézeti helyiségében, melyre a részvényesek figyelmét ez uton is felhívjuk.

— **Keresk. szakoktatás.** (Négy havi magántanítóiyan teinöttek részére.) Beiratkozás január 29-től kezdve. Lázár Vilmos-u. 2. 921

— **Üzleti könyvek** Kerpeinál. 354.

Lipót belga király és Chimay hercegné.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A világsajtó érdekesnél-érdekesebb történeteket elevenít fel az elhunyt Chimay hercegné Ward Klára multjából. Ilyen történet az, amely a nagystilű asszonyt, az elhunyt második Lipót belga királlyal hozza kapcsolatba. A szép Ward Clárárt 1890 őszén vette nőül Chimay József herceg, az akkori belga külügyminiszter legidősebb fia. Hozományul kerek *harmizic millió frankot* kapott a michigani nagykereskedő leányával. Jól lehet József herceg nem lakott a belga fővárosban, hanem ősi kastélyában Chimayban, mint a legmagasabb arisztokráciának tagja be kellett, hogy mutassa ifju nejét a belga királyi párnak is. Meg is jelentek ő és felesége 1890 novemberében Laekenben a királyi kastélyban privát audiencián. Második Lipót király, aki tudvalevőleg nagyon érzékeny volt a női szépségek iránt, az amerikai hölgyben tüstént ideálját gondolta feltalálni. A nő szép is volt, világos szőke haja nagy és buja természetű és oly excentrikusan öltözködött, hogy Mária Henriette királynőnek azonnal fel is tűnt ez az öltözködés, csak alkalomra várt, hogy az exotikus hercegnőt az udvartól végképen távoltartsa.

Alig végződött be az audiencia, a király nyájas megszólítással tüntette ki a hercegnőt és ettől a pillanattól kezdve gyakran kapott a Chimay pár meghívást az udvar intim ünnepeire. Miután ekkor még élt II. Lipót felesége, ez sok tekintetben hátráltatta a kéjenc fejedelmet és ezenkívül a magas arisztokrácia sem akarta tűrni az amerikai szerelemsóvár asszony kalandját az ősz uralkodóval. Valószínűleg bojkott alá vették a hercegi párt, oly annyira, hogy a legközelebbi udvari balon a társaság minden nő tagja tüsténtesen elkerülte a hercegnőt. Csak a király beszélt vele hosszabb ideig. S miután a hercegné ismét egy excentrikus és melyen kivágott ruhát viselt, a királyné egész hangosan kérdezte meg főudvarmesternőjétől, ki legyen ez a hölgy, aki ilyen feltűnő és nem korrekt ruhában jelenik meg. A grófnő Chimay hercegnőt néven nevezte. A királyné erre maga elé kérte a palota marsallt s megbízást adott neki. A király beszélgetett a hercegnővel, miután a palota marsall meghajlott előtte és Chimay hercegnőt egy pár szóra félre kérte. Ekkor közölte vele, hogy a királyné azt kívánja, hogy amily feltűnés nélkül csak lehet, de a természet azonnal hagyja el. Néhány perc múlva Chimay József herceg a palota marsall társaságában kocsijához kísérte nejét, amellyel mindketten az állomáshoz hajtottak s családi otthonukba tértek vissza. Magától értetődik, hogy a hercegnő azután többé nem jelent meg az udvarnál, sőt Brüsszelt is kerülte, miután a belga arisztokrácia teljesen bojkottálta és megvetette.

Második Lipót király többé, nem tett kísérletet, hogy a szép amerikai nő közelébe jusson, noha a belga királyi udvar titkainak alapos ismerői, közöttük Moreschal márki, egy elkobzott emlékiratában homályos cölzásokat tett bizonyos intim megbízásokra, amelyeket a király olykor-olykor Chimay József herceg számára kiosztott. A herceg ilyenkor a király megbízásából belga, vagy francia, brüsszeli, párisi szépségeket kereset fel, akiknek a gálans király üzenetét kellett átadnia. De a memoir író ugyanakkor a sorok között maliciózan jegyzi meg, hogy a Chimayak családi kastélyában kigyúttak az ablakok tűz szeméi s vendég, még pedig kedves vendég ottlétéről uskodtak. Hogy ez a kedves vendég a ki-

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tízéves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghírnevesebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyujt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhassék. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

riely volt-e, vagy más magasrangú szeladón, ki tudná azt megmondani, hiszen Chimay hercegnő élete kaleidoszkop-szerű változásokat mutat, ami a férfiak szerepét illeti. Az bizonyos, hogy Rigó Jancsi még ekkor valahol Kaposvárott hegedült s nem játszott bele az amerikai hercegnő szerelmi életébe. Ez jóval évek múlva következett be, három-négy év múlva, amidőn a szerelemsovár hercegnő végkép megunta Belgiumot és a szerelem fővárosába tette át rezidenciáját.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= **Eladó kalyhák.** Közli: tesszük, hogy a városi épületekből kikerült kalyhákat a város eladja. Az árjegyzék a mérnöki hivatalnál megtekinthető, a közelebbi felvilágosításokat, magát az eladásokat is a mérnöki hivatal eszközli. — A városi tanács.

= **A magyar magánvasutak együttes értekezlete.** A magyarországi magánvasutak igazgatói és kiküldöttei kedden értekezletet tartottak, amelyen Fábry Sándor dr., az Ács-vezérigazgatója elnökölt. Behatóan foglalkozott az értekezlet a 30 százalékos hadiadó kérdéssel, elhatározta, hogy a végrehajtás módosításra vonatkozólag felterjesztést intéz a kormányhoz; tárgyalta az anyagbeszerzés nehézségeit, a mi teljesen megbénítja a vasutak teljesítőképeségét és e tekintetben megállapította egy központi szervezet szükségességét; elhatározta az egész vasuti adminisztráció revízióját és oly irányú újra szervezését, hogy a felesleges munkák mellőzésével és egyszerűsítésével a személyzet csökkenthető legyen. Az értekezleten az ország összes magánvasutai képviselve voltak.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében

Stauber József.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. február 1-én csütörtök:

C) Bérlet. O) Bérlet.

Kornevillei harangok.

Operette 3 felvonásban.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltétekért nem vállalunk felelősséget.)

A HAZÁÉRT.

Özv. Pohl Odönné szül. Follák Katalin fájdalomtól mélyen megtört szívvel tudatja, hogy forrón szereltem egyetlen fia, rokon és jóbarát

Pohl Károly

magy. kir. népfelkelő főhadnagy, a bronz és ezüst Signum-laudissal kitüntetve,

1916. évi november hó 23-án d. e. 9 órakor életének 36-ik évében a haza iránti kötelességének teljesítése közben szerzett betegsége folytán a sarajevói kórházban rövid, de kínos szenvedés után a Mindenható nemes lelkét magához szelítette.

Drága, felejthetetlen szereltemnek földi maradványa Aradra szállított, és ott 1917. február hó 2-án d. u. 8 órakor fogom a helybeli felső temető halottas csarnokából a rom. kath. anyaszentegyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő gyászmező áldozat az elhunynak lelki üdvéért f. évi február hó 5-én d. e. 9 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az ogek Urának bemutatattni.

Legyen neki olyan könnyű a föld, mint amilyen nehéz nekem a vigasz!

Arad, 1917. január hó 29-én:

özv. Deutsch Ignácné szül. Pollák Fany, Kohn Lyla. nagynénjei.

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

Uránia

Csütörtöktől — vasárnapig

Gombaszögi Frida sorozat I.

Molnár Ferenc:

A farkas.

Mese 4 részben.

Jegyek délután 3 órától a moziban váltakoznak.

Mire megvénülünk.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehézen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésűk igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1945.

Rozsnyay Mátyás gyógyszerészertárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít! !

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájjüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeháza szomszéd.)

ECETSÁV Kávé

Garantált 86% vegyileg tiszta, étkezési célokra, prima svéd áru 800 grammos üvegekben, mely megfelel 25 liter kellemes ízű asztali ecet készítéséhez.

Pörkölt kávé Ceylon és Cuba keverék kilója K 10 küld utánvét mellett.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 20. szám.

Szücs András

cserepályahatészítő.
Cserép-utca 6. sz. 760

Vállalja cserepályák és takaréktűzhelyek goncós szerelését és sütték javítását. Levélben megírára vidékre is elmegy. Pénteki napon a Szabadság-téri piacon, a színház mellett található. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri teljes tisztelettel. Szücs András.

Viszonteladók figyelmébe!

Chocoládé, cacao, Chocoládé-bonbonok és cukorka árak
lerakata: 451

Gábor Miklós

Arad,
Andrássy-tér 18. Saloz-u. sarok.
Helyi és vidéki telefon: 10-59.

Felter Teréz

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás Szép-
lős májfoltos, mitesszeres, pattanásos
arcot széppé, rancos, öregedő a cot
simává ezek. Szemölcsöt, hajszála-
kat végleg eltávolít. Vörös orr s
kézkezelés, arcborítvány, zúzás, haj-
ápolás. Arcmasszage jutányos bér-
letben. Szerk székü d. se vidékre
is. Fogadok 9-12-ig, 2-6-ig, hi-
vatalnoknokot és különös alkalmak-
hoz esti órákban is. 6401

Felter Teréz,

Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

979-1917. kh.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ebtartási szabályrendeletet a következőkben teszem közhírré:

1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adót kell fizetni. Ez a kötelezettség a kutya elváltatásának napjától kezdődik. Adómentesek a katonai, csendőrségi, vagy rendőrségi célokra szolgáló beoltatott, vagy oktatás alatt álló, továbbá a városi mészárosok és erdő-
őrök birtokában levő és hivatásuk gyakorlására szükséges kutyák.

22. §. Minden kutya birtokos köteles kutyáját kellően etetni, itatni s gondozni, és egészségi állapotát figyelmelemmel kísérni.

28. §. Melyt valamely kutyan belső megbetegedésre utaló jelen-
ség k mutatkoznak, ugysintén ha a kutya bukál, vagy megszökött,
továbbá, ha azt veszteplésre gyanús, vagy veszett állat megmarad,
birtokosa, illetve a gondozásával megbízott e yén, azt az 1888. évi
VII. t. c. 126. §-ában megjelölt állategész ügyi hatóságai (sz. p. tány
hivatalnai) bejelelen eni tartozik, egyuttal köteles a kutyát, amennyi-
ben nem szökött meg, a hatóság meézk. déség elállóni ve biztos helyen
elzárni. A veszteplés, veszteplés gyanuja, vagy fertőzős gyanuja tse-
tén követeendő eljárásra az 1888. évi VII. t. c. 65-72 és ezen örvény
vegrényj ása tárgyában ki adott 40000-1888 sz. rendelet: 189-192.
§-ának, nemkülönbén az 52968-908. sz. földmívelésügyi minisleri
és az e tárgyban kiadott egyebb minisleri rendeleteknek határozományal
irányadók.

446/1917. pm. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a jelen-
leg érvényben levő általam meg-
állapított legmagasabb kávéárak
1917. február 16-ig érvényben
maradnak.

Arad, 1917. január 18.

Varia sy. polgármester.

Stearin es Parafin g. er. ya

nagy választékban, olcsóbb mint bárhol.

Naponként friss.

É l ő h a l a k.

Minden csütörtökön nagyobb mennyiségű
hal érkezik a nagy választékban áll a
közönség rendelkezésére s amennyiben a
közönség halszükségletét nálam szerzi be,
ugy minden heten gondoskodni fogok,
hogy megte elő mennyiségű halat kapjanak.
A pénteki ünnep miatt kérek a halat
csütörtökön beszerezni, mely már délelőtt
is kaapható.

Makó hagymát, tormát, zöldség-
féléket, dughagymát, mindentféle
gyümölcs és deigyümölcsöt
szállítok méltányos árban. Vidéki rendelé-
sek előleg ellenében azonnal küldetnek.

Szíves pártfogást kér

Lutvák József

Asztalos Sándor-utca 8. 700

91-1917. pm.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy f. hó
10-től kezdődőleg városi lisztből
előállított kétszersült kizárólag
kávésoknak és kávémérőknek ad-
hatók el és kizárólag az előbb
említett iparüzetekben árusítható.

Ezen rendelkezés áthágása ki-
hágást képez és az áthágók 2
hónapig terjedő elzárással vala-
mint 600 koronáig terjedő pénz-
büntetéssel büntethetők.

Arad, 1917. január 8.

Varjassy. polgármester

24. §. A város belterületén minden kutya az utcára s általában
házon kívüli helyre csakis a marás lehetőségét kizáró szájkosárral
bocsáthatók.

25. §. Harapós és általában a közbiztonságra veszélyes kutyákat
nappal biztos módon megkötve, bekerített helyen kell tartani, éjjel
pedig azok csakis zárt udvarban bocsáthatók szabadon.

26. §. A tanyakon tartott kutyákat a vadászati tilalmi idő alatt
pásztor kutyákat pedig nyakukról, első lábuk alul 8 centiméter távol-
ságra lefogó oly kolonccal kell ellátni, mely őket a szabad mozgásban
lényegesen korlátozza.

27. §. Vendéglőbe, kávéházba, vagy más nyilvános helyiségbe
ugysintén társaskocsiba kutyát bevinni nem szabad. E tilalom betar-
tásáért nemcsak a kutya birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdo-
nosa (bérletj) illetve a társaskocsi alkalmazottai felelősek. Sétányokra
kutyát vinni szintén tilos.

28. §. Vására kutyát vinni tilos.

29. §. Kutyát kínozni, durván bántalmazni, uszítani vagy zaklatni
tilos.

Büntető határozatok. Kihágást követ el: a) aki másnak a kutya-
járól az ebbárcát jogtalanul elveszi b) aki más kutyájáról szóló ebbár-
cát saját kutyáján használja, c) aki saját kutyájára szóló ebbárcát
másnak adja, d) aki kutyáján hamis, vagy megamiított ebbárcát
visel, e) aki a 6-8 §-okban előírt bejelentést emu asztja vagy az
ebadó kivételre szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan a
valóságnak meg nem felelő bejelentést tesz, továbbá aki kutyája ré-
szére az ebbárcát ki nem váltja, f) aki a jelen szabály endelet 22-30
§-y ellen vét, amennyiben cselekedé nye súlyosabban nem minősül, 100
koronáig terjedhető pénz büntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. január 15.

Green, főkapitány.

Minden rendszerű

író-, sokszorosító- és számoló gépek

valamint ezekhez

minden kelléknek:
szalag, szénpapír, papír, vias lap, sokszó osító fes-
ték stb. csakis elsőrendű minőségben való eladása.

Internationális műszerész-javító műhely

minden néven nevezendő mechanikai gépekre u. m.
író-, számoló-, sokszorosító-gépek, elenbrzó nentárak,
grammofonok, fogverek, s. b. szakszerű veze-
tés mellett, javítását, uttanvot árban e en-
dezőse. Allandó gyors- és gépiró-iskola.
Irásmunkák, sokszorosítások vállalása

ZIFFER és HOLLÓ cégneél

ARADON, a főpostával szemben.

Fagydagánatok

elmulasztására,
lagy vizketeg-
ség biztos meg-

szüntetésére legjobb
szer a

FRIGIN.

Ára ecsettel és uta-
sítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt
mindenki
megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem
piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN azóra.
Ára használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kürtására a legalkere-
sőbbben és teljesen csak a „Phenol-
sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a
petőit is kirtja. Ára 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

„Helogen”. Egy pár
perc alatt bármely haját,
vagy bajuszt a legszebb
allandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni.
Ára 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyszer-
tarabán

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséért 3 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 4/5 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmában fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Jóbarátoknak”

levele van Hű postától. 916

Szeretnék megismerkedni

oly nri emberrel, kinek társaságában szórakozást találhatok. Csak annak sorait kérem, ki a velem való tisztességes, komoly ismeretséget lelki szükségletből óhajta. Levelet lapban jelölve „Jobb napokat is éltem” jellegre a kiadóba kérem. 917

Oktatás.

Instructor

keresetek baloldik realista. Kiss Ernő-utca 6/a. 896

Gimnazista tanítást

elvégezték érettségizett fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 887

Zongora tanítást

elvégezték kezdők és haladók részére akadémiái módszer szerint, mérsékelt díjazás mellett. Házaikhoz is megyek. Blau Jolán, Rákóczi-utca 14. 919

Lakást keres.

Keresek

4-5 szobás modern lakást május 1-re vagy előbbre is. Burger, postafőnök. 841

Kiadó lakás.

Ház tulajdonosok k. figyelmébe!

A házbernyeged alkalmával lakások bejelentését díjtalanul elfogadják a Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-utca 8. Díjazás csak bérbeadás esetén. 1962

Alkalmazást keres.

Ügyes varrónő

házaikhoz ajánlók. Cím: József főherceg-ut 10., ajtó 8. 899

Alkalmazást nyer.

Intelligens fiatal ember

gyakorlati, azonkívül egy munkavezető (spann) felvételt Rubinstein Mór szállítási üzletében, Minorita-palota. Jelentkezni lehet d. n. 12 órákor. 884

Segéd keresetek

azonnali beépítésre Ehrenfeld Ignác fűszer-nagykereskedésében, Aradon. 915

Fiatallakás mindenre kény,

ki főző is tud, felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 914

Filmszerkesztéshez

Ügyes kezeleányok felvétetnek „Hungária” filmvállalat, Szabadság-tér 9. 811

Jókereskedő fiú

vas- és fűszerüzletembe tanulónak felvétetik. Mencer A: Adolf, Pankota. 828

Magyar-német kisasszony

jó bizonyítvánnyal, 3 éves gyermek mellé felvétetik. Apponyi-körut 7., I. em. 722

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Lapkiherdó-pár felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tisztaságos,

jó bizonyítvánnyal rendelkező, dolgos mindenes, ki parketta keféléshez ért, jó fizetéssel azonnalra, esetleg február 1-re Batthyány-u. 23., I. em., felvétetik. 5813

Ingatlan.

Purgly Lajosné-u. 172. számú magánház eladó. Bővebbet ugyanott. 920

Eladó

egy modern egyemeletes adómentes bérház, ültőhelyiséggel. Cím a kiadóhivatalban. 585

Eladó

a Kálvin János-utca 35. számú ház. Ertekezni lehet a tulajdonosnál, Bittenbinder János, Németszentpéter. 677

Eladó

teljesen új adómentes, minden komforttal ellátott magánház és egy teljesen új emeletes gyárhelyiség, 3 perc a lőtértől. Ertekezni Bercsenyi-utca 21. sz. 786

Eladó

Séga Sörház-utca 11. számú új ház, jól jövedelmező, gazdálkodóknak is alkalmas. 783

Ültői ház

több ültőhelyiséggel, kocsisúval, jogokkal és felszereléssel, bevonulás miatt szabad kézből eladó. Borona-u. 21. 813

Damjanich-utca 2. sz.

egy utcára szülő ház, szabadkézből eladó. 6341

Gyógyászat.

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-tapasa. A legmegrogzottabb tyukszem a tapasz párnái használata után leválik, a győző fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad. 12

Vétel és eladás.

Modern.

világos, fényezett, új hálószoba butor jutányosan eladó. György-utca 86/a. szám. 913

25 Hl. hegyi bor

eladó. Bővebbet Zaban Jánosnál, Varjassy Lajos-u. 37. 912

Egy rövid

női télikabát, egy fehér boa és egy pár finom 42-es számú férfi cipő eladó. Weaselányi-u. 37. 911

Tejást szállítok

5 kilós postacsomagokban (50-85 darab) darabját 38 filléért beérmentve, utánvétellel. Megyis Pál, Sopron (Arad-megye.) 898

Nyírta seprő,

hossza és rövid, 5000 darab, darabja 50 fillérről kapható, portó és az összeg utánvét mellett. Bíró Demeterné, Ávasfalva u. p. Facsád. 890

Szép, egészséges gesztenye

kapható kilója 3 koronáért, Hunyadi utca 6., I. emelet. 8000

Könyveket

és egész könyvtárakat vess Deák Béla könyvkereskedése és modern antikváriuma Forray-utca. Telefon 902. 8071

Női bunda,

teljesen új eladó. Lovarda-u. I. sz. földszint. Attila-tér sarok. 795

Vessék

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyszerű ruhát valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignác, Bozskó-utca 1. 781

Különféle.

Dr. Schalkovszky

lábizadás elleni szere, biztos, kipróbált általánosan szer, rögtön hat, ára 1 korona. Kérhető Földes és Hehs gyógyszerésztárában.

Szépégyapóidás.

Hajszálakat hőgyeknek arcról, karról felelősséggel végleg kirtom kirtó „Tuka” kipróbált szeremmel. Fájdalom nélküli kezeléssel mellett rögtön hatás. Mindennemű hajfestést, szépségápolást, arcmassagét olcsó bérletben vállalom. Bámulatos hatáson szőpítőszereimet vidékre utasításokkal, diszkrétan küldöm. Érdeklődőknek azonnali válasz. Erz ébet-körut 18., I. em. ajtó 6. az Ipartestület melletti sarok. 1961

Melacit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izzadó, fényes, záros, atkás (mitesszes) arcot naponapra avarnyassor szűkeges, gyapórra ontott folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomsága harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperezappan és vegyszert gyára Aradon. Fűz mellett ne használjuk. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy Irodában, Deák Ferenc-u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

Ház eladások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását közvetíteni vállalom. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmi József

adásvételi közvetítő iroda.
Lakás: Deák Ferenc-u. 5.
Telefon 726. 691

Pk. 4927/14-15. 1916. szhoz.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak a fenti sz. végzése következtében Petrossány-Iszkrónyi fűrészgár r. t. és a Zombolyai takarékpénztár r. t. javára 1871 korona 45 fillér és 1460 K tőke, 1871 K után 1914. évi április 15-től és 1460 K tőkekövetelés után 1914. évi május hó 23. napjától járó 6% kamatait, 1/2 váltó díj és eddig 804 korona 05 fillérben megállapított költségek erejéig lefoglalt és 9800 koronára becsült 38 darab kőművelés cserépkályha és egyéb ingó árúk Aradon, II. Vilmos császár-tér 4. sz. házában 1917. év február hó 8-ik napjának délután 3 órákor nyilvános árverésen leg többet ígérő vevőnek el fognak adni.

Ezen árverés úv. Zsigri Jánosné és társai javára 86 K tőke és jár., az Aradi közgazdasági bank javára 250 K és 360 K tőke és jár., az Aradi polgári takarékpénztár r. t. aradi cég javára 96 K és 66 K tőke és jár. és a Széchenyi házépítő r. t. temesvári cég javára 145 K 86 f. tőke és jár. iránt is elrendeltetik.

Arad, 1917. évi január hó 22.

Najmányi Béla,
bir. végrehajtó.

885

1602-1917.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége a tulajdonát képező mintegy 1000 darab kőst és juhot fojzó évi február hó 8-án d. u. 4 órákor nyilvános árverésen eladja.

Az ajánlatok, melyekhez 2000 (Kettőezer) korona bányapénz csa-

tolandó, lezártan az árverés napjának d. u. 4 órájáig a gazd. tanácsnoknak (városház, I. emelet) átadandó.

Az ajánlatokat a mondott időben a közéleti bizottság bontja fel az ajánlattevők jelenlétében, az árverés eredménye fölött a város tanácsa 8 napon belül dönt.

Feltételek: 1. A juhek és kosok az árverés előtti napon a libásdülőben levő I. sz. városi majorban megtekinthetők.

2. Az ajánlat élő súlyra teendő, levonást nem engedélyezünk.

3. Az eladott juhek és kosok az I. sz. majorban levő város mérlegén fognak lemérteni, a vételár ezen súly után készpénzzel kifizetendő.

4. Vevő köteles a megvett juheket 48 órán belül a városi majorból elszállítani.

5. Ajánlat tétel 100 drból álló csoportokra és az egész mennyiségre is.

A városi tanács.

Matteine-féle

patkány- és egérirtás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérirtáshoz ajánlok patkány- és egérirtószert bacillus. A XX. század legnevezetesebb patkány- és egérirtószere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérirtószert bacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine”

vegyszert laboratorium

Arad, Boros Béni-tér 1. szám!

Telefon 10-45.

DURATING!

törvényesen védett vegyi szer, amely a kamarn oltónyök, egyenruhák, szövetek, női ruhák, reverendákon stb. mutatkozó fenyrt radikálisan eltávolítja.

Kapható:

Schäffer Henriknél

Arad, Andrassy-tér. Magyarországi kizárólagos képviselőjénél 1-—, 150, 2-— koronás üvegekben. 627

Földbirtokosoknak

35 évre 4 1/2% kamat 99 arfolyam,

50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes arfolyam,

63 évre 4% kamat 0.50% törlesztés 94% arfolyam mellett, továbbá

aradi és békéscsabai házakra

50 évre 5% kamat, 1/2% törlesztés 98 arfolyam mellett törlesztéses kölcsönököt folyósított és birtokparcellázásokat elvállalja és gyorsan keresztül vezet a

Budapesti Kölcsonközvetítő és Parcellázó Beszélytársaság

Budapest, VIII., Kenyérmező-11 6.

Aradi megbízottunk: Benyhády József ur, Kapa-u. 47., d. u. 2-4-ig. 781